

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 27 czerwca 2018 r.
(OR. en)

10582/18

RC 18

PISMO PRZEWODNIE

Od: Sekretarz Generalny Komisji Europejskiej,
podpisał dyrektor Jordi AYET PUIGARNAU

Data otrzymania: 18 czerwca 2018 r.

Do: Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Sekretarz Generalny Rady Unii
Europejskiej

Nr dok. Kom.: COM(2018) 482 final

Dotyczy: SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO,
RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO
I KOMITETU REGIONÓW Sprawozdanie dotyczące polityki konkurencji za
rok 2017

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2018) 482 final.

Zał.: COM(2018) 482 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 18.6.2018r.
COM(2018) 482 final

**SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

Sprawozdanie dotyczące polityki konkurencji za rok 2017

{SWD(2018) 349 final}

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW

Sprawozdanie dotyczące polityki konkurencji za rok 2017

1. Wprowadzenie

W 2017 r. przypadła 60. rocznica podpisania traktatu rzymskiego, który stworzył podwaliny dzisiejszej Unii Europejskiej. Oznacza to, że również unijna polityka konkurencji obowiązuje już od ponad 60 lat. Od pierwszego dnia istnienia tej polityki w UE obowiązują przepisy, które bronią uczciwej i niezakłóconej konkurencji.

W minionych dziesięcioleciach polityka konkurencji wywarła istotny wpływ na życie ludzi: obywatele Europy być może nie zawsze znają reguły konkurencji, ale każdego dnia mają do czynienia z rynkiem. Konkurencja pobudza przedsiębiorstwa do konkurowania w oparciu o swoje merytoryczne zalety – ceny, jakość i innowacje – oraz do zaspokajania potrzeb konsumentów. Konkurencja daje konsumentom władzę, zmuszając przedsiębiorstwa do podejmowania większych wysiłków.

Ponadto od dziesięcioleci wszystkie przedsiębiorstwa prowadzące działalność na jednolitym rynku mogą liczyć na stabilny zestaw reguł i ich bezstronne wdrażanie. Solidne, spójne i przewidywalne egzekwowanie przepisów stanowi jasny komunikat, że każdemu przedsiębiorstwu gwarantuje się równe warunki działania i równe szanse na osiągnięcie sukcesu.

Egzekwowanie reguł konkurencji zapewnia, aby świat globalnego handlu oraz międzynarodowych przedsiębiorstw mógł być światem równych szans dla małych przedsiębiorstw oraz osób fizycznych. Reguły konkurencji gwarantują również stosowanie tych samych zasad przez wszystkie przedsiębiorstwa prowadzące działalność na jednolitym rynku, niezależnie od tego, czy są to przedsiębiorstwa duże, czy też małe, oraz tego, skąd pochodzą.

Polityka konkurencji odgrywa także istotną rolę we wspieraniu priorytetów politycznych Komisji. W 2017 r. działania w ramach polityki konkurencji przyczyniły się do wdrożenia programu Komisji, pozwalając osiągnąć cele w obszarach o dużym znaczeniu dla obywateli europejskich. Sektor gospodarki cyfrowej, energetyczny, farmaceutyczny i rolno-chemiczny, sektory sieciowe oraz rynki finansowe to obszary, w których wysiłki podejmowane w dziedzinie polityki konkurencji wciąż wywierają wpływ na europejskich konsumentów.

Komisja ściśle współpracuje z krajowymi organami ds. konkurencji państw członkowskich, aby pomnażać korzyści płynące z konkurencji i rozszerzać je na wszystkie państwa członkowskie UE. Jednocześnie Komisja łączy siły z urzędami ds. ochrony konkurencji na całym świecie, aby osiągnąć cel, jakim jest zapewnienie prawdziwie równych szans na skalę światową.

Od 60 lat unijna polityka konkurencji przyczynia się do wzmacniania pozycji przedsiębiorstw i konsumentów poprzez zapewnianie, by każde przedsiębiorstwo i każdy obywatel mogli odczuć korzyści płynące z uczciwej konkurencji.

Niniejsze sprawozdanie jest niewyczerpującym podsumowaniem działań podjętych przez Komisję w dziedzinie polityki konkurencji w 2017 r. Dalsze informacje można znaleźć w towarzyszącym dokumencie roboczym służb Komisji oraz na stronie Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji¹.

2. Zwiększanie skuteczności egzekwowania reguł konkurencji

Skuteczne egzekwowanie reguł konkurencji zapewnia konsumentom w UE dostęp do lepszych produktów i większy wybór. Zwalczanie praktyk antykonkurencyjnych zapewnia również, aby otwarty rynek działał na korzyść wszystkich. Jednak aby mogło tak się stać, kluczowe znaczenia ma zapewnienie wszystkim Europejczykom takiej samej ochrony.

Od ponad dziesięciu lat Komisja oraz krajowe organy ds. konkurencji państw członkowskich prowadzą ścisłą współpracę w zakresie egzekwowania unijnych zasad ochrony konkurencji w ramach europejskiej sieci konkurencji (ECN)². Sieć ta wspiera spójne stosowanie unijnych zasad ochrony konkurencji przez wszystkie organy odpowiedzialne za egzekwowanie przepisów. Miejsce siedziby danego przedsiębiorstwa w ramach jednolitego rynku nie powinno mieć znaczenia dla egzekwowania reguł konkurencji.

W marcu 2017 r. Komisja zaproponowała nowe zasady, by umożliwić organom ds. konkurencji państw członkowskich bardziej skuteczne egzekwowanie unijnych zasad ochrony konkurencji³ (tzw. „ECN+”). Celem wniosku jest dalsze wzmocnienie pozycji organów ds. konkurencji państw członkowskich oraz zapewnianie, by wszystkie te organy miały narzędzia, które są im potrzebne, by ten cel osiągnąć.

ECN+: w jaki sposób proponowana dyrektywa przyczyni się do zwiększenia roli krajowych organów ds. konkurencji w UE?

Proponowane przepisy – po ich przyjęciu – zapewnią krajowym organom ds. konkurencji minimalny zestaw wspólnych narzędzi oraz uprawnienia umożliwiające skuteczne egzekwowanie przepisów, co zagwarantuje, że organy te będą:

- a) działać w sposób niezależny podczas egzekwowania unijnych zasad ochrony konkurencji i pracować w sposób całkowicie bezstronny, bez przyjmowania instrukcji od podmiotów publicznych lub prywatnych;
- b) posiadać niezbędne zasoby finansowe i ludzkie do wykonywania swojej pracy;
- c) posiadać wszystkie uprawnienia niezbędne do gromadzenia wszelkich istotnych dowodów, takie jak prawo do przeszukiwania telefonów komórkowych, laptopów i tabletów;
- d) posiadać odpowiednie narzędzia na potrzeby nakładania proporcjonalnych i odstraszaających sankcji w odniesieniu do naruszeń unijnych zasad ochrony konkurencji. Wniosek zapewnia, aby pojęcia przedsiębiorstwa, odpowiedzialności spółki dominującej i sukcesji były stosowane zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości, co ma uniemożliwić przedsiębiorstwom uniknięcie grzywnien przez restrukturyzację przedsiębiorstw. Krajowe organy ds. konkurencji będą również

¹ http://ec.europa.eu/competition/index_en.html

² Zob. komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 lipca 2014 r. pt. „Dziesięć lat egzekwowania prawa ochrony konkurencji: na podstawie rozporządzenia nr 1/2003 – osiągnięcia i perspektywy”, COM(2014) 453 final, dokument dostępny pod adresem: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A52014DC0453>

³ Wniosek w sprawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej nadania organom ochrony konkurencji państw członkowskich uprawnień w celu zapewnienia skuteczniejszego egzekwowania reguł konkurencji i należytego funkcjonowania rynku wewnętrznego, COM(2017)0142 final, dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/antitrust/proposed_directive_pl.pdf

w stanie wyegzekwować zapłatę grzywnien od przedsiębiorstw naruszających przepisy, które nie posiadają siedziby prawnej na ich terytorium, co jest ważną kwestią z uwagi na coraz większą liczbę przedsiębiorstw prowadzących działalność w skali międzynarodowej;

e) posiadać zharmonizowane podstawowe warunki dotyczące programów łagodzenia kar oraz wspólny system wniosków podsumowujących, który będzie zachęcał przedsiębiorstwa do dostarczania dowodów nielegalnych karteli. Pozwoli to zwiększyć ogólne zachęty dla przedsiębiorstw do udziału w programach łagodzenia kar i zgłaszania ich uczestnictwa w kartelu.

We wniosku Komisji podkreśla się znaczenie podstawowych praw przedsiębiorstw i zobowiązuje się władze do poszanowania odpowiednich zabezpieczeń w zakresie wykonywania ich uprawnień, zgodnie z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej i ogólnymi zasadami prawa Unii.

Wniosek dotyczący nowych przepisów ma formę dyrektywy, co pozwoli na uwzględnienie uwarunkowań krajowych. Dyrektywę przekazano do przyjęcia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą. Po przyjęciu dyrektywy państwa członkowskie będą musiały dokonać transpozycji jej przepisów do krajowego porządku prawnego.

Nowe narzędzie dla sygnalistów

Dotychczas większość karteli wykrywano w ramach programu Komisji dotyczącego łagodzenia kar, który umożliwia przedsiębiorstwom zgłaszanie udziału w kartelu w zamian za obniżenie nakładanych na nie grzywnien. W marcu 2017 r. Komisja uruchomiła nowe anonimowe narzędzie dla sygnalistów, które daje również osobom fizycznym, które wiedzą o istnieniu lub funkcjonowaniu kartelu lub o innych rodzajach naruszeń ochrony konkurencji, możliwość pomocy w zakończeniu takich praktyk⁴.

Jeżeli kogoś niepokoją normy prowadzenia działalności, które mogą naruszać prawo konkurencji, dzięki temu nowemu narzędziu można przekazać informacje, jednocześnie zachowując anonimowość. Informacje wewnętrzne mogą być potężnym narzędziem wspierającym Komisję w wykrywaniu karteli i innych praktyk antykonkurencyjnych. Nowy system zwiększa prawdopodobieństwo wykrywania i ścigania takich praktyk i zniechęca przedsiębiorstwa do przystępowania do karteli lub pozostawania w nich bądź do dopuszczania się innych rodzajów nielegalnych zachowań antykonkurencyjnych. Przekazywane informacje mogą w szybki i skuteczny sposób przyczyniać się do powodzenia prowadzonych przez Komisję dochodzeń z korzyścią dla konsumentów i całej gospodarki UE.

Wyniki po pierwszych miesiącach stosowania są pozytywne i pokazują, że sygnaliści zaczęli korzystać z nowego kanału. Wiadomości przychodzą regularnie.

„Działanie na mniejszą skalę w mniej istotnych sprawach” – w kierunku skuteczniejszej polityki pomocy państwa

Zgodnie z podejściem Komisji, by działać na dużą skalę w sprawach ważnych, a na mniejszą w sprawach mniej istotnych, za pomocą ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń blokowych obecnie znacznie większa liczba mniejszych i bezproblemowych środków pomocy państwa została zwolniona z obowiązku uprzedniego zgłoszenia w zamian za wzmoczone kontrole na poziomie państwa członkowskiego, większą przejrzystość i lepszą

⁴ Zob. <http://ec.europa.eu/competition/cartels/whistleblower/index.html>

ocenę skutków pomocy⁵. Dnia 17 maja Komisja rozszerzyła zakres ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń blokowych na porty i porty lotnicze oraz dodała dalsze uproszczenia w innych obszarach, takich jak projekty kulturalne i wielofunkcyjne hale sportowe, a także rekompensaty dla przedsiębiorstw działających w najbardziej oddalonych regionach UE⁶. Oczekuje się, że ułatwi to prowadzenie inwestycji publicznych wspierających osiągnięcie wspólnych celów Komisji w zakresie miejsc pracy, wzrostu gospodarczego, klimatu, innowacji i spójności społecznej.

Komisja w dalszym ciągu dostarczała organom państw członkowskich wytyczne za pomocą tzw. siatek analitycznych w zakresie zastosowania zasad pomocy państwa do finansowania ze środków publicznych projektów infrastrukturalnych, które zweryfikowano w świetle przyjęcia zawiadomienia Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa z 2016 r.⁷. Zmienione ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych oraz siatki analityczne ułatwiają szybsze wdrażanie inwestycji w zakresie infrastruktury oraz z pełną pewnością prawa dla autorów projektów i organów przyznających pomoc.

Służby Komisji ułatwiły przestrzeganie przepisów dotyczących przejrzystości w zakresie unowocześnienia polityki w dziedzinie pomocy państwa poprzez opracowanie, we współpracy z państwami członkowskimi, modułu przejrzystości pomocy państwa – nowego narzędzia informatycznego do przekazywania i publikowania danych na temat pomocy państwa⁸. Do końca października 2017 r. do modułu przejrzystości pomocy państwa dołączyły 24 państwa członkowskie. 22 państwa członkowskie opublikowały informacje o około 15 000 przypadków przyznania pomocy państwa.

Komisja zapewnia również wsparcie państwom członkowskim w ramach wielostronnego partnerstwa takiego jak grupa robocza ds. wdrażania programu unowocześnienia polityki w dziedzinie pomocy państwa. Grupa umożliwi państwom członkowskim wymianę najlepszych praktyk dotyczących ich systemów kontroli pomocy państwa oraz pełni funkcję sieci służącej do prowadzenia nieformalnych rozmów między państwami członkowskimi oraz rozmów z Komisją na temat kwestii mających związek z pomocą państwa.

3. Wykorzystanie pełnego potencjału jednolitego rynku cyfrowego

Technologia cyfrowa stanowi obecnie nieodłączną część życia obywateli UE w domu, w pracy, podczas nauki lub podróży. 360 mln Europejczyków codziennie korzysta z internetu, a prawie 60 % z nich używa w tym celu telefonu komórkowego lub smartfona. Aby jak najlepiej wykorzystać związane z tym nowe możliwości, Europa potrzebuje autentycznie połączonego jednolitego rynku cyfrowego. Polityka konkurencji stanowi integralną część

⁵ Zob. tabela wyników z 2017 r., w której potwierdzono korzyści płynące z unowocześnienia prowadzącego do szybszego wdrożenia wsparcia publicznego przez państwa członkowskie, IP/18/263 z dnia 16 stycznia 2018 r., komunikat prasowy dostępny pod adresem: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-263_en.htm

⁶ Rozporządzenie Komisji (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 651/2014 w odniesieniu do pomocy na infrastrukturę portową i infrastrukturę portów lotniczych, progów powodujących obowiązek zgłoszenia pomocy na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego, pomocy na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną, a także programów regionalnej pomocy operacyjnej skierowanych do regionów najbardziej oddalonych oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 702/2014 w odniesieniu do obliczania kosztów kwalifikowalnych, dokument dostępny pod adresem: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1497952641554&uri=CELEX:32017R1084>

⁷ Dz.U. C 262 z 19.7.2016, s. 1.

⁸ Aby uzyskać więcej informacji, zob. moduł przejrzystości pomocy państwa dostępny pod adresem: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public/search/chooseLanguage>

strategii Komisji mającej na celu ulepszenie i wzmocnienie jednolitego rynku cyfrowego, stworzenie nowego wzrostu i setek tysięcy nowych miejsc pracy⁹.

Egzekwowanie reguł ochrony konkurencji w celu podtrzymania innowacji na rynkach internetowych

W sektorze cyfrowym kluczowe znaczenie ma uniemożliwienie dobrze prosperującym przedsiębiorstwom, które dominują na rynku, wykorzystywania swojej siły do eliminowania konkurencji, ponieważ może to skutkować poważnymi szkodami dla innowacji.

W czerwcu 2017 r. Komisja stwierdziła, że Google nadużył swojej pozycji dominującej jako wyszukiwarka internetowa poprzez faworyzowanie własnej porównywarki cen w wynikach wyszukiwania¹⁰.

Sprawa wyszukiwarki Google Shopping: zapewnienie konsumentom większych możliwości wyboru

Flagowym produktem Google jest wyszukiwarka Google dostarczająca wyniki wyszukiwania konsumentom, którzy za usługę płacą swoimi danymi. W 2004 r. Google wszedł na odrębny rynek porównywania cen w Europie, korzystając z produktu zwanego obecnie „Google Shopping”. Począwszy od 2008 r. Google – zamiast konkurować w oparciu o zalety produktu na rynkach porównywania cen – zaczął wdrażać na rynkach europejskich strategię, której celem było faworyzowanie własnej porównywarki cen w oparciu o dominację Google w ogólnym wyszukiwaniu w internecie. Google systematycznie umieszczał własną porównywarkę cen na widocznym miejscu, a w wynikach wyszukiwania obniżył pozycję wyników wyszukiwarki cenowej konkurentów. Dowody wskazują na to, że nawet najwyżej zaszerogowane usługi konkurentów znajdują się średnio dopiero na czwartej stronie wyników wyszukiwania Google,

a pozostałe jeszcze dalej. W odniesieniu do porównywarki cen Google nie zastosowano ogólnych algorytmów wyszukiwania Google powodujących takie obniżenie pozycji. W związku z tym

produkt porównywarki cen spółki Google był o wiele bardziej widoczny dla konsumentów w wynikach wyszukiwania Google niż porównywarki cen konkurentów.

Dowody wskazują na to, że konsumenci zdecydowanie częściej klikają na wyniki, które są bardziej widoczne, tj. wyniki pojawiające się wyżej w wynikach wyszukiwania Google. W wyniku nielegalnych praktyk stosowanych przez Google liczba odwiedzin na porównywarce cen Google znacznie wzrosła, natomiast konkurenci stale ponosili znaczne straty w tym zakresie.

Komisja nałożyła na Google grzywnę wysokości 2,42 mld EUR za naruszenie unijnych zasad ochrony konkurencji. W swojej decyzji Komisja zobowiązuje również spółkę Google do działania w sposób zgodny z zasadą równego traktowania konkurencyjnych porównywarek cen i własnego produktu.

W świetle unijnych zasad ochrony konkurencji dominująca pozycja na rynku jako taka nie jest nielegalna. Spółki dominujące są jednak w sposób szczególny odpowiedzialne za nienadużywanie swojej silnej pozycji rynkowej przez ograniczenie konkurencji na rynku, na którym dominują, albo na osobnych, ale połączonych rynkach. Sposób postępowania spółki Google odebrał innym przedsiębiorstwom możliwość konkurowania w oparciu o zalety oraz wprowadzania innowacji, a zatem stanowił naruszenie unijnych zasad ochrony konkurencji. A

⁹ Aby uzyskać więcej informacji, zob.: https://ec.europa.eu/commission/priorities/digital-single-market_pl

¹⁰ Sprawa AT.39740, Wyszukiwarka Google (Shopping), zob. komunikat prasowy IP/17/1784 z dnia 27 czerwca 2017 r., dostępny pod adresem: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1784_en.htm

co najważniejsze, odebrał europejskim konsumentom możliwość faktycznego porównywania usług i pełnego korzystania z innowacji.

Komisja wciąż prowadzi dochodzenia dotyczące możliwego nadużycia pozycji dominującej przez Google w dwóch innych sprawach, z których pierwsza dotyczy aplikacji i usług mobilnych (Android¹¹), a druga reklam wyszukiwarki Google, które pojawiają się na innych stronach internetowych (AdSense¹²).

Komisja przeanalizowała również porozumienia dystrybucyjne, które Amazon zawarł z wydawcami książek elektronicznych w Europie¹³. Komisja wszczęła dochodzenie, ponieważ miała wątpliwości dotyczące klauzul zawartych w porozumieniach dystrybucyjnych książek elektronicznych zawartych przez Amazon, które to klauzule mogły naruszyć unijne zasady ochrony konkurencji. Klauzule te, nazywane niekiedy klauzulami największego uprzywilejowania, nakładały na wydawców wymóg oferowania Amazonowi warunków podobnych do – lub lepszych od – warunków oferowanych konkurencji lub wymóg informowania Amazona o korzystniejszych lub alternatywnych warunkach udzielanych konkurentom Amazona. Komisja stwierdziła, że takie klauzule mogą utrudniać innym platformom książek elektronicznych opracowanie innowacyjnych usług z zakresu książek elektronicznych i skuteczne konkurowanie z Amazonem.

Amazon próbował odpowiedzieć na obawy Komisji, proponując, że nie będzie egzekwował, wprowadzał ani zmieniał warunków swoich porozumień z wydawcami. Zobowiązania zaproponowane pierwotnie przez Amazon zmieniono w wyniku informacji zwrotnych otrzymanych od zainteresowanych stron. W maju Komisja stwierdziła, że zmieniona wersja ostateczna zobowiązań stanowi aktualne, skuteczne i kompleksowe rozwiązanie problemów związanych z konkurencją, które Komisja zidentyfikowała¹⁴. Zobowiązania pomogą zapewnić innowacyjność i uczciwą konkurencję na europejskim rynku książek elektronicznych, który wart jest ponad 1 mld EUR, oraz zwiększyć wybór i konkurencję na korzyść europejskich konsumentów.

Egzekwowanie reguł ochrony konkurencji na rynkach sportu

Dnia 8 grudnia 2017 r. Komisja przyjęła decyzję, w której stwierdziła, że zasady kwalifikowania zawodników Międzynarodowej Unii Łyżwiarskiej (ISU) stanowią naruszenie art. 101 TFUE¹⁵. W zasadach, o których mowa, przewidywano nakładanie wysokich kar na sportowców uczestniczących w zawodach łyżwiarstwa szybkiego, które nie były zatwierdzone przez ISU, nawet jeśli takie zawody nie stwarzały ryzyka dla uzasadnionych celów sportu takich jak ochrona integralności i odpowiedniego prowadzenia działalności sportowej lub dla zdrowia i bezpieczeństwa sportowców.

¹¹ Sprawa AT.40099, Google Android, dostępna pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40099

¹² Sprawa AT.40411, Wyszukiwarka Google (AdSense), dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40411

¹³ Sprawa AT.40153, E-Book MFNs i kwestie powiązane, decyzja Komisji z dnia 4 maja 2017 r., dostępna pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40153

¹⁴ Zob. komunikat prasowy IP/17/1223 z dnia 4 maja 2017 r., dostępny pod adresem: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1223_en.htm

¹⁵ Sprawa AT.40208, Zasady kwalifikowania zawodników Międzynarodowej Unii Łyżwiarskiej, dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40208

Komisja stwierdziła, że w wyniku stosowania zasad kwalifikowania zawodników ISU sportowcy nie mogli konkurować w zawodach sportowych niezorganizowanych przez ISU i mogli zostać pozbawieni źródła dochodu w ich stosunkowo krótkich karierach w łyżwiarstwie szybkim. Ponadto zasady kwalifikowania zawodników ISU utrudniały niezależnym organizatorom organizowanie własnych zawodów w łyżwiarstwie szybkim, ponieważ nie byli w stanie przyciągnąć najlepszych sportowców. Ograniczało to rozwój alternatywnych i innowacyjnych zawodów w łyżwiarstwie szybkim, co było niekorzystne dla kibiców i widzów.

Choć Komisja uznała, że – biorąc pod uwagę okoliczności sprawy – jej interwencja była konieczna, decyzja nie oznacza, że Komisja zamierza być sędzią w każdym sporze dotyczącym sportu.

Badanie sektorowe Komisji dotyczące handlu elektronicznego

Handel elektroniczny powinien zapewniać konsumentom większy wybór dóbr i usług, a także możliwość dokonywania zakupów za granicą. Jednak mimo że w internecie sprzedaje się na całym świecie coraz więcej dóbr i usług, sprzedaż transgraniczna w UE rośnie powoli. W 2015 r. Komisja rozpoczęła badanie sektorowe, które miało na celu identyfikację ewentualnych problemów w zakresie konkurencji na europejskich rynkach handlu elektronicznego¹⁶. W trakcie badania Komisja zgromadziła informacje od blisko 1 900 przedsiębiorstw sprzedających towary konsumpcyjne i treści cyfrowe w internecie oraz przeanalizowała około 8 000 porozumień dystrybucyjnych oraz licencyjnych. W maju 2017 r. Komisja opublikowała sprawozdanie końcowe z badania sektorowego¹⁷, uwzględniając otrzymane uwagi na temat wstępnego sprawozdania z września 2016 r. Ustalenia już pomagają Komisji lepiej ukierunkować egzekwowanie unijnych reguł konkurencji na rynkach handlu elektronicznego. Co więcej, badanie sektorowe skłoniło wiele przedsiębiorstw do dobrowolnego wprowadzenia zmian w swoich praktykach handlowych.

Eliminowanie ograniczeń cenowych i praktyk w zakresie blokowania geograficznego

W lutym 2017 r. Komisja wszczęła trzy osobne dochodzenia, aby ocenić, czy pewne praktyki dotyczące sprzedaży przez internet odbierają konsumentom możliwość dokonywania wyboru na poziomie transgranicznym i kupowania elektroniki użytkowej, gier wideo i zakwaterowania w hotelach po konkurencyjnych cenach¹⁸. Trzy dochodzenia mają na celu rozwiązanie konkretnych problemów takich jak ograniczenie cen detalicznych, dyskryminacja w oparciu o lokalizację oraz blokowanie geograficzne, które uwzględniono w porozumieniach wertykalnych między przedsiębiorstwami. Wstępne wyniki badania sektorowego Komisji na temat konkurencji w handlu elektronicznym pokazują, że stosowanie tych ograniczeń jest powszechne w całej UE.

Dodatkowo w czerwcu 2017 r. Komisja wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające w sprawie porozumień i praktyk dystrybucyjnych producenta i sprzedawcy detalicznego ubrań Guess¹⁹. Komisja wszczęła również trzy osobne dochodzenia w zakresie ochrony konkurencji, aby ocenić czy Nike,

¹⁶ Aby uzyskać więcej informacji, zob.: http://ec.europa.eu/competition/antitrust/sector_inquiries_e_commerce.html

¹⁷ Sprawozdanie Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego, Sprawozdanie końcowe na temat badania sektora handlu elektronicznego, COM(2017) 229 final, dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/antitrust/sector_inquiry_final_report_en.pdf

¹⁸ Zob. komunikat prasowy IP/17/201 dnia 2 lutego 2017 r., dostępny pod adresem: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-201_en.htm

¹⁹ Sprawa AT.40428, Guess, dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40428

Sanrio i Universal Studios ograniczają sprzedaż transgraniczną i sprzedaż przez internet produktów merchandisingowych²⁰. Komisja bada, czy praktyki dystrybucyjne oraz praktyki w zakresie udzielania licencji stosowane przez te przedsiębiorstwa mogą uniemożliwić konsumentom dostęp do szerszego wyboru lepszych ofert na jednolitym rynku.

Jednym z głównych celów opracowanej przez Komisję strategii jednolitego rynku cyfrowego²¹ jest zapewnienie konsumentom i przedsiębiorstwom lepszego dostępu do dóbr i usług, na przykład przez zapewnienie przestrzegania unijnych reguł konkurencji, zakończenie nieuzasadnionego blokowania geograficznego²² oraz umożliwienie transgranicznego przenoszenia usług w zakresie treści online.

Zapewnienie dynamicznej konkurencji w sektorze mediów

Sektor mediów ma kluczowe znaczenie dla postępu w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych, jak również dla rozwoju i zachowania kultury, informacji, edukacji i demokracji. Jako że treści cyfrowe są coraz bardziej powszechnie dostępne i rozprowadzone na różnych platformach (jak naziemne sieci telewizyjne, sieci kablowe, satelitarne, internetowe i ruchome), przedsiębiorstwa zazwyczaj angażują się w łączenie produkcji treści i jej dystrybucji. Przy ocenianiu połączeń w sektorze mediów Komisja w dużej mierze troszczy się między innymi o to, aby nie miały one niekorzystnego wpływu na dostęp do kluczowych elementów – niezależnie od tego, czy jest to treść, technologia, czy też połączenie międzysystemowe.

W kwietniu 2017 r. Komisja wyjaśniła zgodnie z rozporządzeniem w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw proponowane przejęcie Sky przez Twenty-First Century Fox, przedsiębiorstwo ze Stanów Zjednoczonych Ameryki prowadzące zdywersyfikowaną działalność w zakresie mediów na skalę światową²³. Sky jest wiodącym operatorem telewizji kodowanej w Niemczech, Irlandii, we Włoszech, w Austrii i Zjednoczonym Królestwie, natomiast Twenty-First Century Fox jest jednym z sześciu największych hollywoodzkich studiów filmowych i operatorem kanału telewizyjnego. Główna działalność Fox i Sky ma miejsce na różnych rynkach w Niemczech, Irlandii, we Włoszech, w Austrii i Zjednoczonym Królestwie. Komisja stwierdziła, że proponowana transakcja nie budzi obaw dotyczących naruszenia zasad konkurencji w Europie.

W maju Komisja zatwierdziła przejęcie przez Vivendi faktycznej kontroli nad przedsiębiorstwem Telecom Italia²⁴. Zarówno Telecom Italia (Włochy), jak i Vivendi (Francja) prowadzą działalność na hurtowym rynku dostępu do cyfrowych sieci naziemnych transmitujących kanały telewizyjne poprzez ich odpowiednie udziały w dwóch innych

²⁰ Sprawa AT.40432 *Towary licencjonowane – Sanrio*, AT.40433 *Towary licencjonowane – Universal Studios*, AT.40436 *Towary licencjonowane – Nike*, zob. komunikat prasowy IP/17/1646 z 14 czerwca 2017 r. dostępny pod adresem http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1646_en.htm

²¹ Zob.: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/>

²² Zob. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/302 z dnia 28 lutego 2018 r. w sprawie nieuzasadnionego blokowania geograficznego oraz innych form dyskryminacji klientów ze względu na przynależność państwową, miejsce zamieszkania lub miejsce prowadzenia działalności na rynku wewnętrznym oraz w sprawie zmiany rozporządzeń (WE) nr 2006/2004 oraz (UE) 2017/2394 i dyrektywy 2009/22/WE, Dz.U. L 60I z 2.3.2018, s. 1.

²³ Sprawa M.8354, Fox/Sky, decyzja Komisji z dnia 7 kwietnia 2017 r., dostępna pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8354

²⁴ Sprawa M.8465, Vivendi / Telecom Italia, decyzja Komisji z dnia 30 maja 2017 r., dostępna pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8465

przedsiębiorstwach o nazwie Persidera i Mediaset. Po przeprowadzeniu transakcji Komisja stwierdziła, że przedsiębiorstwo Vivendi miałyby motywację do podniesienia cen za kanały telewizyjne na hurtowym rynku dostępu do sieci naziemnej telewizji cyfrowej. Aby rozwiązać wątpliwości Komisji w zakresie konkurencji, przedsiębiorstwo Vivendi zobowiązało się do zbycia udziałów Telecom Italia w przedsiębiorstwie Persidera. Decyzja Komisji jest uzależniona od pełnego wywiązania się ze zobowiązań.

Komisja posiada jurysdykcję wyłączną do oceniania wpływu planowanych transakcji na konkurencję na poszczególnych rynkach oddziaływania w Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG). W unijnym rozporządzeniu w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw uznano jednak, że państwa członkowskie mogą podejmować stosowne środki, w tym zakazywać dokonywania planowanych transakcji, aby chronić inne uzasadnione interesy takie jak pluralizm mediów. W tym kontekście sekretarz stanu Zjednoczonego Królestwa ds. kultury, mediów i sportu rozważa obecnie konieczność wprowadzenia stosownych środków, by chronić pluralizm mediów w Zjednoczonym Królestwie w odniesieniu do planowanego przejęcia Sky przez Twenty-First Century Fox.

Komisja przyjęła również dwa programy pomocy wspierające rozwój i promowanie gier wideo wartościowych z punktu widzenia kulturalnego i edukacyjnego w Niemczech²⁵ i Danii²⁶.

Kontrola połączeń i znaczenie przekazywania prawidłowych informacji

Oceniając planowane połączenia, Komisja musi być w stanie podejmować decyzje przy pełnej znajomości stanu rzeczy. W unijnym rozporządzeniu w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw zobowiązano przedsiębiorstwa objęte dochodzeniem w sprawie połączenia do przekazywania prawidłowych, niewprowadzających w błąd informacji, gdyż ma to kluczowe znaczenie dla dokonywania terminowego i skutecznego przeglądu połączeń i przejęć przez Komisję. Obowiązek ten ma zastosowanie niezależnie od tego, czy informacje mają wpływ na ostateczny wynik oceny połączenia.

Kiedy Facebook w 2014 r. zgłosił przejęcie WhatsAppa²⁷, poinformował Komisję, że nie będzie mógł ustalić wiarygodnego zautomatyzowanego dopasowania kont użytkowników Facebooka i kont użytkowników WhatsAppa. Później Komisja odkryła jednak – sprzecznie z oświadczeniami Facebooka przedstawionymi w toku procesu przeglądu połączenia w 2014 r. – że techniczna możliwość automatycznego dopasowania tożsamości użytkowników Facebooka i WhatsAppa istniała już w 2014 r. i że Facebook miał tego świadomość. W następstwie pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń w maju 2017 r. Komisja nałożyła na Facebooka karę w wysokości 110 mln EUR za przekazanie nieprawidłowych lub wprowadzających w błąd informacji²⁸. Decyzja ta jest wyraźnym sygnałem dla

²⁵ Sprawy dotyczące pomocy państwa SA.46572 – Niemcy – Środek wsparcia bawarskich gier, decyzja Komisji z dnia

4 września 2017 r., dokument dostępny pod adresem:

http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=3

²⁶ Sprawa SA.45735 – Dania – Program opracowywania, produkcji i promocji cyfrowych gier wartościowych z punktu widzenia kulturalnego i edukacyjnego, decyzja Komisji z dnia 12 maja 2017 r., dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=3

²⁷ Sprawa M.7217, Facebook/Whatsapp, decyzja Komisji z dnia 3 października 2014 r., dostępna pod adresem http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7217

²⁸ Sprawa M.8228, Facebook/Whatsapp (art. 14 ust. 1), zob. komunikat prasowy IP/17/1369 z dnia 18 maja 2017 r., dostępny pod adresem: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1369_en.htm

przedsiębiorstw, że muszą przestrzegać wszystkich aspektów unijnych przepisów dotyczących połączeń, w tym obowiązku przekazywania prawidłowych informacji.

Wspieranie łączności w UE

Połączenie z internetem oraz jego zasięg są warunkami koniecznymi do rozwoju cyfrowego i cyfrowych innowacji. W ramach swojej strategii jednolitego rynku cyfrowego Komisja chce zachęcać do upowszechnienia sieci szerokopasmowych, w szczególności w obszarach o niedostatecznym zasięgu sieci, oraz zapewniać wyższy poziom łączności w UE. Komisja wyznaczyła cel, jakim jest zapewnienie, aby wszystkie szkoły, węzły transportowe i główni dostawcy usług publicznych, jak również przedsiębiorstwa prowadzące intensywną działalność w internecie, do 2025 r. miały dostęp do internetu o prędkości pobierania/wysyłania danych wynoszącej 1 gigabit na sekundę. Ponadto wszystkie europejskie gospodarstwa domowe powinny mieć dostęp do sieci oferujących prędkość pobierania danych na poziomie co najmniej 100 Mbps, którą to prędkość do 2025 r. będzie można podnieść do 1 gigabita²⁹. Ponadto – również do 2025 r. – wszystkie obszary miejskie oraz wszystkie główne trasy transportu lądowego powinny być objęte nieprzerwanym zasięgiem sieci 5G.

Ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych, które dotyczy w szczególności obszarów o niedostatecznym zasięgu sieci i pozwala państwom członkowskim budować sieci szerokopasmowe bez zgłoszenia pomocy państwa, oraz wytyczne Komisji dotyczące stosowania zasad pomocy państwa w odniesieniu do budowy/rozbudowy sieci szerokopasmowych³⁰ oferują stabilność i pewność prawa dla inwestycji w sieci szerokopasmowe. Zasady te zachęcają do szybkiego rozwijania infrastruktury szerokopasmowej finansowanej ze środków publicznych przy równoczesnym minimalizowaniu ryzyka wypierania inwestycji prywatnych lub tworzenia monopolu. Wszystkie państwa członkowskie już przyjęły lub zaktualizowały krajowe lub regionalne strategie w zakresie sieci szerokopasmowych i stopniowo dostosowują je do nowych strategicznych celów w zakresie jakości sieci połączeń do 2025 r. W 2017 r. Komisja zatwierdziła szeroko zakrojone krajowe i regionalne programy w zakresie sieci szerokopasmowych, w szczególności na rzecz Niemiec, Chorwacji, Litwy, Austrii i Polski. Planowane środki zapewnią dostęp do szybszego internetu dla konsumentów i przedsiębiorstw. W 2017 r. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji – dzięki swojej wiedzy fachowej w zakresie prawa konkurencji, a w szczególności zasad pomocy państwa – wniosła aktywny wkład w opracowywanie nowej europejskiej sieci biur kompetencji w zakresie łączności szerokopasmowej³¹ i zestawu narzędzi dla sieci szerokopasmowych na obszarach wiejskich³². Obie inicjatywy mają na celu budowanie potencjału (prawnego, technicznego lub finansowego) i rozpowszechnianie wiedzy w zakresie sieci szerokopasmowych, w tym

²⁹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, „Łączność dla konkurencyjnego jednolitego rynku cyfrowego: w kierunku europejskiego społeczeństwa gigabitowego”, COM(2016) 587 i dokument roboczy służb Komisji SWD(2016) 300, dokumenty dostępne pod adresem: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/communication-connectivity-competitive-digital-single-market-towards-european-gigabit-society>

³⁰ Komunikat Komisji, Wytyczne UE w sprawie stosowania reguł pomocy państwa w odniesieniu do szybkiej budowy/rozbudowy sieci szerokopasmowych, Dz.U. C 25 z 26.1.2013, s. 1, dokument dostępny pod adresem: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:025:0001:0026:pl:PDF>.

³¹ Aby uzyskać więcej informacji, zob.: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/broadband-competence-offices>

³² Aby uzyskać więcej informacji, zob.: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/european-commission-joins-forces-help-bringing-more-broadband-rural-areas>

wymianę najlepszych praktyk w zakresie szybkiej realizacji planów dotyczących sieci szerokopasmowych w Europie.

4. Propagowanie uczciwej konkurencji na skoncentrowanych rynkach z korzyścią dla obywateli i przedsiębiorstw

Duża koncentracja na rynku oznacza, że kilka przedsiębiorstw ma duży udział w rynku w danym sektorze. Rygorystyczne egzekwowanie reguł konkurencji zapewnia, aby duże i silne przedsiębiorstwa nie nadużywały swojej władzy rynkowej na niekorzyść swoich klientów i reszty gospodarki. We wrześniu Trybunał Sprawiedliwości doprecyzował ramy oceny legalności rabatów z tytułu wyłączności stosowanych przez przedsiębiorstwa dominujące. Potwierdził on, że takie rabaty są przede wszystkim nielegalne, a antykonkurencyjne skutki można wykazać na wiele różnych sposobów³³. Z proceduralnego punktu widzenia Trybunał przypominał także o dużym znaczeniu prowadzenia rejestrów kontaktów z przedsiębiorstwami i innymi stronami uczestniczącymi w dochodzeniach w sprawie konkurencji, co jest w pełni zgodne z naciskiem, jaki Komisja kładzie na uczciwość i poszanowanie prawa przedsiębiorstw do obrony.

Egzekwowanie przepisów prawa ochrony konkurencji w sektorze farmaceutycznym

Obywatele europejscy muszą mieć dostęp do innowacyjnych, bezpiecznych i przystępnych cenowo produktów farmaceutycznych. Sytuacja, w której przedsiębiorstwa farmaceutyczne, przedsiębiorstwa produkujące wyroby medyczne lub inne przedsiębiorstwa prowadzące działalność w sektorze zdrowia odstrasza się od angażowania w nieuczciwe praktyki, jest korzystna dla obywateli. Opracowywane są nowe, lepsze produkty, ceny spadają, a także generowane są oszczędności w budżecie przeznaczonym na ochronę zdrowia. W UE państwa członkowskie stosują zróżnicowane polityki cenowe oraz polityki w zakresie refundacji produktów leczniczych, które są dostosowane do ich własnych potrzeb gospodarczych i zdrowotnych; niemniej jednak wszystkie przedsiębiorstwa farmaceutyczne prowadzące działalność na jednolitym rynku UE muszą przestrzegać reguł konkurencji.

W maju 2017 r. Komisja wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające w związku z obawami, że przedsiębiorstwo Aspen Pharma narzuciło wygórowane ceny w odniesieniu do pięciu ratujących życie leków przeciwnowotworowych³⁴. Komisja bada, czy Aspen nadużył dominującej pozycji rynkowej, naruszając unijne zasady ochrony konkurencji. Komisja będzie teraz przeprowadzać szczegółowe postępowanie wyjaśniające na zasadzie priorytetowej. Wszczęcie formalnego postępowania nie przesądza o wyniku dochodzenia.

Komisja analizuje praktyki cenowe w odniesieniu do leków ratujących życie: sprawa Aspen

Aspen to globalne przedsiębiorstwo farmaceutyczne, którego siedziba znajduje się w Republice Południowej Afryki i które posiada kilka jednostek zależnych w EOG. Postępowanie wyjaśniające dotyczy praktyk cenowych Aspen w odniesieniu do leków niszowych stosowanych w leczeniu nowotworów, takich jak nowotwory hematologiczne. Leki są sprzedawane w różnych postaciach i pod wieloma markami. Aspen nabył te leki po wygaśnięciu ochrony patentowej.

Komisja bada zarzuty wskazujące na to, że Aspen narzucił bardzo duże i nieuzasadnione, wynoszące nawet kilkaset procent, podwyżki cen, stosując praktykę zwaną potocznie „śrubowaniem cen”. W celu narzucenia takiego wzrostu cen Aspen zagroził wycofaniem przedmiotowych leków w niektórych

³³Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 6 września 2017 r. w sprawie C-413/14 P, Intel przeciwko Komisji, ECLI:EU:C:2017:632.

³⁴ Sprawa AT.40394, Aspen, zob. komunikat prasowy IP/17/1323 z dnia 15 maja 2017 r., dostępny pod adresem: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1323_en.htm

państwach członkowskich, a w niektórych przypadkach faktycznie to uczynił. Postępowanie wyjaśniające obejmuje cały EOG, z wyjątkiem Włoch, gdzie włoski organ ds. konkurencji wydał decyzję stwierdzającą naruszenie przeciwko Aspen już we wrześniu 2016 r.

Jest to pierwsze postępowanie wyjaśniające Komisji dotyczące obaw związanych z narzucaniem wygórowanych cen w przemyśle farmaceutycznym.

Komisja przykłada również szczególną wagę do przeciwstawiania się próbom opóźnienia lub utrudnienia wprowadzania na rynek leków generycznych przez producentów leków innowacyjnych. W lipcu 2017 r. Komisja wysłała pisemne zgłoszenie zastrzeżeń do przedsiębiorstwa farmaceutycznego Teva³⁵. Komisja poinformowała Teva o wstępnym stanowisku, że umowa zawarta z konkurencyjnym przedsiębiorstwem Cephalon stanowi naruszenie unijnych zasad ochrony konkurencji. Zgodnie z umową Teva zobowiązała się nie wprowadzać do obrotu tańszej, generycznej wersji leku podawanego w przypadku zaburzeń snu opracowanego przez Cephalon, modafinilu.

Wejście na rynek i konkurencja ze strony leków generycznych stanowią podstawowy warunek gwarantujący poprawę przystępności cenowej opieki zdrowotnej. W pisemnym zgłoszeniu zastrzeżeń stwierdzono, że porozumienie w sprawie ugody patentowej zawarte między Cephalonem i Tevą mogło opóźnić wejście na rynek tańszego leku generycznego, prowadząc do podniesienia cen modafinilu i wyrządzając znaczną szkodę pacjentom z UE i budżetom służby zdrowia. Przedsiębiorstwa mają teraz możliwość udzielenia odpowiedzi na obawy Komisji. Samo wysłanie pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń nie przesądza o wyniku postępowania wyjaśniającego.

Kluczowe operacje połączenia w sektorze farmaceutycznym

W czerwcu Komisja zatwierdziła przejęcie przedsiębiorstwa Actelion przez Johnson & Johnson³⁶, z zastrzeżeniem zastosowania środków zaradczych. Podczas gdy działania obu przedsiębiorstw w dużej mierze uzupełniały się, oba przedsiębiorstwa prowadziły prace w zakresie leczenia bezsenności w oparciu o nowatorski sposób leczenia tego schorzenia. Badanie rynku przeprowadzone przez Komisję wykazało, że zgłoszona transakcja dałaby przedsiębiorstwu Johnson & Johnson możliwość i motywację do racjonalizacji konkurencyjnych programów badań i rozwoju w zakresie bezsenności poprzez opóźnienie albo przerwanie jednego z nich. Aby rozwiązać te obawy w zakresie konkurencji, firma Johnson & Johnson zaproponowała wprowadzenie środków zaradczych mających zapewnić, by nie wpłynęła ona negatywnie na rozwój żadnego z programów badań nad bezsennością.

Kluczowe operacje połączenia w sektorze rolno-chemicznym

Nasiona i pestycydy są niezbędne dla rolników, a ostatecznie – dla konsumentów. Komisja zapewnia efektywną konkurencję w tym sektorze, dzięki czemu rolnicy mogą mieć dostęp do innowacyjnych produktów, lepszej jakości i konkurencyjnych cen. W odniesieniu do tego rynku Komisja – na podstawie rozporządzenia w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw UE – oceniła niedawne połączenia przedsiębiorstw Dow i Dupont oraz przedsiębiorstw Syngenta i ChemChina, a także przedsiębiorstw Bayer i Monsanto. Obie decyzje podjęto w następstwie dogłębnego przeglądu planowanych transakcji.

³⁵ Sprawa AT.39686, Cephalon, zob. komunikat prasowy IP/17/2063 z dnia 17 lipca 2017 r., dostępny pod adresem: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-2063_en.htm

³⁶ Sprawa M.84401, J&J/Actelion. Aby uzyskać więcej informacji, zob.: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8401

Warunkowe zatwierdzenie połączenia przedsiębiorstw Dow i DuPont oraz przejęcie Syngenty przez przedsiębiorstwo ChemChina

W marcu 2017 r. Komisja zatwierdziła połączenie przedsiębiorstw chemicznych Dow i DuPont, których siedziby znajdują się w Stanach Zjednoczonych, z zastrzeżeniem spełnienia warunków dotyczących zbycia głównych części globalnej działalności w zakresie pestycydów DuPont, w tym jego globalnej organizacji badawczej i rozwojowej³⁷. Komisja obawiała się, że zgłoszone połączenie zmniejszyłoby konkurencję cenową i możliwości wyboru na wielu rynkach istniejących pestycydów. Ponadto szczegółowe badanie wpływu połączenia na konkurencję w zakresie innowacyjności w szeregu przestrzeni innowacyjnych, w których wysiłki stron w zakresie badań i rozwoju miały charakter konkurencyjny, a także na konkurencję w zakresie innowacji w odniesieniu do pestycydów ogólnie wykazały, że połączenie znacznie zmniejszyłoby innowacyjność. Zobowiązania przedstawione przez przedsiębiorstwa Dow i DuPont w pełni rozwiąły wszystkie te wątpliwości.

W kwietniu 2017 r. Komisja zatwierdziła przejęcie Syngenty przez ChemChina (z siedzibami odpowiednio w Szwajcarii i Chinach), z zastrzeżeniem spełnienia określonych warunków³⁸. Komisja miała obawy dotyczące tego, że zgłoszona transakcja zmniejszyłaby konkurencję na wielu istniejących rynkach pestycydów w Europejskim Obszarze Gospodarczym. Ponadto Komisja miała obawy, że transakcja może zmniejszyć konkurencję w odniesieniu do regulatorów wzrostu roślin. Zatwierdzenie było zatem uzależnione od zbycia znaczących części europejskiego przedsiębiorstwa ChemChina zajmującego się pestycydami i regulacją wzrostu roślin. Postępowanie wyjaśniające Komisji skupiło się na konkurencji w odniesieniu do istniejących pestycydów, ponieważ ChemChina nie konkuruje z Syngentą w zakresie opracowywania nowych i innowacyjnych pestycydów.

W sierpniu Komisja wszczęła szczegółowe postępowanie wyjaśniające, aby ocenić planowane przejęcie Monsanto (Stany Zjednoczone) przez Bayer (Niemcy) zgodnie z unijnym rozporządzeniem w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw³⁹. Podmiot powstały w wyniku połączenia posiadałby zarówno największy portfel pestycydów, jak i najsilniejszą pozycję na rynku nasion, co uczyniło by z niego największe zintegrowane przedsiębiorstwo w branży. Komisja wyraziła wstępne obawy, że planowane przejęcie może zmniejszyć konkurencję na wielu różnych rynkach, skutkując wyższymi cenami, niższą jakością, mniejszym wyborem i mniejszą ilością innowacji. W szczególności we wstępnym badaniu rynkowym wykazano wstępne obawy dotyczące pestycydów i nasion, a także rolnictwa cyfrowego. Komisja zbadała również, czy w przypadku prowadzenia przez Bayer i Monsanto sprzedaży pakietowej lub wiązanej pestycydów i nasion konkurenci mogą mieć utrudniony dostęp do dystrybutorów i rolników, w szczególności w związku z pojawieniem się rolnictwa cyfrowego. Rolnictwo cyfrowe polega na gromadzeniu danych i informacji o gospodarstwach, aby dostarczać rolnikom spersonalizowanych porad lub zagregowanych danych. Zarówno Bayer, jak i Monsanto inwestują w tę nowo powstającą technologię. Biorąc pod uwagę światowy zasięg działalności Bayer i Monsanto, Komisja ściśle współpracowała z innymi organami ds. konkurencji, w szczególności z Departamentem Sprawiedliwości w Stanach Zjednoczonych oraz z organami ds. ochrony konkurencji Australii, Brazylii, Kanady i Republiki Południowej Afryki.

³⁷ Sprawa M.7932, Dow/DuPont, decyzja Komisji z dnia 27 marca 2017 r., dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7932

³⁸ Sprawa M.7962, ChemChina/Syngenta, decyzja Komisji z dnia 5 kwietnia 2017 r., dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7962

³⁹ Sprawa M.8084, Bayer/Monsanto, zob. komunikat prasowy IP/17/2762 z dnia 22 sierpnia 2017 r., dostępny pod adresem: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-2762_en.htm. Ostateczną decyzję podjęto w dniu 21 marca 2018 r., dokument dostępny pod adresem: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-2282_en.htm

Zabezpieczanie konkurencyjnych cen nakładów dla przemysłu europejskiego

W kwietniu 2017 r. Komisja zakazała planowanego przejęcia Cemex Croatia przez HeidelbergCement i Schwenk na podstawie rozporządzenia w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw UE⁴⁰. Komisja miała poważne obawy, że przejęcie znacznie zmniejszyłoby konkurencję na rynkach cementu szarego i spowodowałoby wzrost cen w Chorwacji.

Przejęcie wyeliminowałoby konkurencję pomiędzy spółkami, które bezpośrednio konkurowały ze sobą o chorwackich klientów cementu, i mogłoby doprowadzić do uzyskania przez powstały podmiot pozycji dominującej na rynku. Łączny udział stron w rynku wynosiłby około 45–50 %, a w niektórych częściach kraju osiągnąłby ponad 70 %. W następstwie przeprowadzenia szczegółowego postępowania wyjaśniającego Komisja stwierdziła, że proponowany środek zaradczy nie był wystarczający, aby zastąpić konkurencję, która zniknie wraz z połączeniem.

Cement stanowi ważny wkład w sektor budownictwa, który zapewnia wiele miejsc pracy w Chorwacji i który w ostatnich latach odnotował straty. Komisja podjęła działania mające na celu ochronę klientów i zapobieganie negatywnym skutkom wyższych cen nakładów na ten ważny sektor.

5. Pobudzenie wzrostu gospodarczego poprzez ochronę konkurencji w sektorach sieciowych

W sektorze energetycznym Komisja kontynuuje działania na rzecz utworzenia europejskiej unii energetycznej, która umożliwi swobodny i bezpieczny przepływ czystej energii. Niezawodne dostawy energii dla przedsiębiorstw i konsumentów – po rozsądnych cenach oraz mające minimalny wpływ na środowisko – mają kluczowe znaczenie dla gospodarki europejskiej.

Środki pomocy państwa na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii dla europejskich obywateli i działalności gospodarczych

Przeprowadzone w 2016 r. przez Komisję badanie sektorowe mechanizmu zdolności wytwórczych⁴¹ stanowiło podstawę do nawiązania przez Komisję ścisłej współpracy z państwami członkowskimi UE w celu zapewnienia, by mechanizmy te były dobrze zaprojektowane i adekwatne do potrzeb. W 2017 r. Komisja rozpoczęła działania na rzecz egzekwowania na podstawie ustaleń zawartych w sprawozdaniu i podjęła ostateczną decyzję w sprawie mechanizmu zdolności wytwórczych we Francji⁴². Ponadto zatwierdzono pierwszy wspólny mechanizm zdolności wytwórczych dla Irlandii i Irlandii Północnej⁴³.

⁴⁰ Sprawa M.7878, HeidelbergCement / Schwenk / Cemex Hungary / Cemex Croatia, decyzja Komisji z dnia 5 kwietnia 2017 r., dokument dostępny pod adresem:

http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7878

⁴¹ W dniu 16 listopada 2016 r. Komisja opublikowała sprawozdanie końcowe z badania sektorowego dotyczącego mechanizmu zdolności wytwórczych, zob. komunikat prasowy IP/2016/4021 z dnia 16 listopada 2016 r. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-4021_pl.htm

⁴² Sprawa SA.40454 dotycząca przetargu na dodatkowe zdolności wytwórcze w Bretanii, więcej informacji można znaleźć w komunikacie prasowym IP/17/1325 z dnia 15 maja 2017 r., dostępnym pod adresem:

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1325_en.htm

⁴³ Sprawa SA.44464, Irlandzki mechanizm zdolności wytwórczych: system opcji w zakresie niezawodności, decyzja Komisji z dnia 24 listopada 2017 r., dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_44464 oraz sprawa SA.44465, Mechanizm zdolności wytwórczych Irlandii Północnej: system opcji w zakresie niezawodności, decyzja Komisji z dnia 24 listopada 2017 r., dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_44465 .Aby uzyskać więcej

Mechanizm zdolności wytwórczych jest otwarty dla wszystkich potencjalnych typów dostawców zdolności wytwórczych, włączając reagowanie na zapotrzebowanie, na „rynku obejmującym całą wyspę”. Ponadto, w ścisłej współpracy z właściwymi organami krajowymi, Komisja nadal zapewniała, aby sześć dalszych mechanizmów zdolności wytwórczych⁴⁴ w Belgii, Niemczech, Grecji, Francji, we Włoszech i w Polsce – które dotyczą ponad połowy ludności UE – zostało dobrze opracowanych i spełniało surowe kryteria określone w zasadach pomocy państwa UE, w szczególności w Wytycznych Komisji z 2014 r. w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią⁴⁵ W szczególności przyznanie pomocy odbywa się w drodze przetargów konkurencyjnych otwartych na wszystkie technologie, przy pomocy których można świadczyć pożądane usługi, w tym w drodze reagowania na zapotrzebowanie. Przedmiotowe działania w zakresie egzekwowania przepisów stanowią uzupełnienie strategii Komisji na rzecz unii energetycznej⁴⁶, która ma na celu zapewnienie bezpiecznej, zrównoważonej i konkurencyjnej energii w Europie.

Promowanie otwartego i zintegrowanego rynku gazu

W 2017 r. Komisja kontynuowała badanie praktyk biznesowych Gazpromu w Europie Środkowo-Wschodniej⁴⁷. Zgodnie ze wstępną oceną Komisji Gazprom łamał unijne zasady ochrony konkurencji, stosując ogólną strategię dążącą do podziału rynków gazu w Europie Środkowo-Wschodniej.

Gazprom zaproponował, że zobowiąże się do rozwiązania zidentyfikowanych przez Komisję problemów w zakresie konkurencji. Komisja stwierdziła, że w zaproponowanych przez siebie zobowiązaniach Gazprom uwzględnił obawy Komisji dotyczące ochrony konkurencji, i postanowiła poddać je testowi rynku. W marcu 2017 r. Komisja wezwała wszystkie zainteresowane strony do przedstawienia swoich opinii na temat zobowiązań oferowanych przez Gazprom i otrzymała znaczną liczbę komentarzy i uwag⁴⁸. W świetle uwag otrzymanych podczas testu rynku Komisja może zwrócić się o wprowadzenie zmian w zobowiązaniach, a następnie może przyjąć decyzję, w wyniku której zobowiązania staną się prawnie wiążące dla Gazpromu. Jeżeli przedsiębiorstwo naruszy takie zobowiązania, Komisja może nałożyć na nie grzywnę w wysokości do 10 % jego światowego obrotu, bez potrzeby dowodzenia naruszenia unijnych zasad ochrony konkurencji.

Komisja kontynuowała również postępowanie wyjaśniające w sprawie ewentualnego zamknięcia dostępu do rynków gazu w Bułgarii przez bułgarskiego dostawcę zasiedziałego, bułgarski holding energetyczny (Bulgarian Energy Holding, BEH)⁴⁹.

Konkurencja na równych zasadach na europejskich rynkach energii

informacji, zob. komunikat prasowy IP/17/4944 z dnia 24 listopada 2017 r., dostępny pod adresem: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-4944_pl.htm

⁴⁴ Zob. komunikat prasowy IP/18/682 z dnia 7 lutego 2018 r., dostępny pod adresem: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-682_pl.htm

⁴⁵ Zob. komunikat prasowy IP/14/400 z dnia 9 kwietnia 2014 r., dostępny pod adresem: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-400_pl.htm

⁴⁶ Aby uzyskać więcej informacji, zob.: https://ec.europa.eu/commission/priorities/energy-union-and-climate_pl

⁴⁷ Sprawa AT.39816, Dostawy gazu na rynki wyższego szczebla w Europie Środkowo-Wschodniej, dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39816

⁴⁸ Zob. komunikat prasowy IP/17/555 z dnia 13 marca 2017 r., dostępny pod adresem: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-555_pl.htm

⁴⁹ Sprawa AT.39849, Gaz BEH, dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39849.

Zasady pomocy państwa odgrywają również kluczową rolę w realizacji ambitnych celów UE w zakresie energii i klimatu przy jak najmniejszym koszcie dla podatników i bez nadmiernego zakłócania konkurencji na jednolitym rynku. W szczególności w wydanych przez Komisję Wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią⁵⁰ wymaga się przeprowadzania aukcji konkurencyjnych na wsparcie odnawialnych źródeł energii od 2017 r. Aukcje należy przeprowadzać na podstawie jasnych, przejrzystych i niedyskryminujących kryteriów. Wymóg ten zapewnia, aby wykorzystanie funduszy publicznych było ograniczone i aby nie dochodziło do nadmiernej rekompensaty.

Przykładowo w lipcu, zgodnie z unijnymi zasadami pomocy państwa, Komisja zatwierdziła nowy węgierski system wsparcia dla energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych⁵¹. Do tego systemu kwalifikuje się szereg technologii i kilka rozmiarów zakładów. Instalacje, których zdolności wytwórcze wynoszą powyżej 1 megawata, oraz instalacje wiatrowe zostaną wybrane w ramach neutralnej pod względem technologicznym procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji.

We wrześniu, zgodnie z unijnymi zasadami pomocy państwa, Komisja zatwierdziła cztery systemy wsparcia produkcji energii elektrycznej z lądowych farm wiatrowych i słonecznych zlokalizowanych na budynkach i na lądzie we Francji⁵². Systemy te pozwolą Francji wytworzyć ponad siedem dodatkowych gigawatów energii ze źródeł odnawialnych oraz pomogą jej osiągnąć cel na 2020 r., jakim jest na pokrycie 23 % zapotrzebowania na energię dzięki produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Ponadto w listopadzie Komisja uznała hiszpański system dotyczący energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych za zgodny z unijnymi zasadami pomocy państwa⁵³. System ten wspiera wytwarzanie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii, wysokosprawnej kogeneracji energii cieplnej i elektrycznej oraz odpadów, a także przyczynia się do przejścia Hiszpanii na niskoemisyjne, zrównoważone pod względem środowiskowym dostawy energii.

Wszystkim tym systemom towarzyszy szczegółowy plan oceny, który ma na celu ocenę ich wpływu. Ostateczne wyniki ocen będą musiały zostać przekazane Komisji.

Solidna unia energetyczna wymaga silnych i innowacyjnych dostawców technologii, którzy powinni mieć możliwość konkurowania na równych zasadach. Jako przykład może posłużyć restrukturyzacja francuskiego dostawcy technologii jądrowej Areva⁵⁴. W styczniu 2018 r. Areva zmieniła nazwę na Oreno.

⁵⁰ Komunikat Komisji, Wytyczne w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014–2020, Dz.U. C 200 z 28.6.2014, s. 1, dokument dostępny pod adresem: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52014XC0628\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52014XC0628(01))

⁵¹ SA.44076, System wsparcia OZE – METÁR, decyzja Komisji z dnia 11 lipca 2017 r., dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_44076

⁵² Sprawy SA.46552, SA.47753, SA.48066 i SA.48238, zob. komunikat prasowy IP/17/3581 z dnia 29 września 2017 r., dostępny pod adresem: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-3581_pl.htm

⁵³ Sprawa SA.40348, Wsparcie dla wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii, kogeneracji i odpadów, decyzja Komisji z dnia 10 listopada 2017 r., dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_40348

⁵⁴ Sprawa SA.44727, Pomoc na restrukturyzację grupy Areva, decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2017 r., dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_44727 oraz M.7764, EDF / Areva reactor business, decyzja Komisji z dnia 29 maja 2017 r., dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7764

Restrukturyzacja grupy Areva

W 2016 r. Francja powiadomiła Komisję o planie restrukturyzacji mającym na celu przywrócenie konkurencyjności grupy Areva i poprawę jej sytuacji finansowej. Plan obejmował pomoc państwa w formie publicznego zastrzyku kapitałowego w wysokości ponad 4 mld EUR.

Przedsiębiorstwa znajdujące się w trudnej sytuacji finansowej mogą otrzymać pomoc państwa wyłącznie w celu przywrócenia ich długoterminowej rentowności. Pomoc przyznawana przedsiębiorstwom znajdującym się w trudnej sytuacji jest w dużym stopniu zakłócająca, ponieważ sztucznie utrzymuje na rynku przedsiębiorstwa, które w przeciwnym razie musiałyby go opuścić. Może ona zatem być przyznawana jedynie na rygorystycznych warunkach.

Komisja przeanalizowała, czy planowane zastrzyki kapitału publicznego na rzecz przedsiębiorstwa nie będą nadmiernie faworyzować grupy Areva w stosunku do jej konkurentów, przyznając jej dostęp do finansowania na warunkach niedostępnych na rynku. W styczniu 2017 r. Komisja przyjęła dwie decyzje: jedną zatwierdzającą pomoc na ratowanie (w sprawie SA.46077) i drugą dotyczącą pomocy restrukturyzacyjnej (sprawa SA.44727) dla grupy Areva. Komisja stwierdziła, że francuskie plany są zgodne z unijnymi zasadami pomocy państwa, co pozwala przedsiębiorstwu uzyskać rentowność bez nadmiernego zakłócania konkurencji na jednolitym rynku. Władze francuskie będą przedkładać Komisji regularne sprawozdania z monitorowania, aby zapewnić pełne i zgodne z decyzją Komisji wdrażanie planu restrukturyzacji do czasu zakończenia okresu restrukturyzacji grupy Areva w 2019 r.

Plan obejmował zbycie części działalności przedsiębiorstwa Areva dotyczącej reaktorów jądrowych na rzecz francuskiego przedsiębiorstwa energetycznego EDF, pod warunkiem przeprowadzenia przez Komisję przeglądu planowanych transakcji zgodnie z unijnymi przepisami dotyczącymi kontroli połączeń. W maju 2017 r. Komisja stwierdziła, że transakcja nie wzbudza obaw związanych z konkurencją zgodnie z rozporządzeniem w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw.

W przypadku tak złożonych restrukturyzacji narzędzia konkurencji takie jak połączenie i kontrola pomocy państwa przyczyniają się do zapewnienia, aby rynki nadal dostarczały zachęty dla przedsiębiorstw, aby były wydajne i innowacyjne, z korzyścią dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw w UE.

Ponadto w marcu 2017 r., zgodnie z unijnymi zasadami pomocy państwa, Komisja zatwierdziła wsparcie Węgier dla budowy dwóch nowych reaktorów jądrowych w elektrowni Paks (Paks II)⁵⁵. Nowe reaktory zastąpią cztery reaktory jądrowe obecnie eksploatowane na terenie elektrowni Paks, które zbudowano w latach 80. XX wieku i które obecnie produkują około 50 % krajowej energii elektrycznej na Węgrzech. Zgodnie z traktatami UE państwa członkowskie mogą swobodnie określać swój koszyk energetyczny i mają możliwość inwestowania w technologię jądrową. Rolą Komisji jest dopilnowanie, aby zakłócenia konkurencji na rynku energii w wyniku wsparcia ze strony państwa były ograniczone do minimum. Podczas postępowania wyjaśniającego przeprowadzonego przez Komisję rząd węgierski podjął znaczne zobowiązania, które pozwoliły Komisji na zatwierdzenie inwestycji.

Wspieranie konkurencyjnego i wydajnego sektora transportu

Usługi transportowe są sektorem o podstawowym znaczeniu dla europejskich gospodarstw domowych: produkty i usługi związane z transportem stanowią drugą co do wielkości pozycję w budżecie gospodarstw domowych, zaraz po wydatkach związanych z utrzymaniem domu⁵⁶.

⁵⁵ Sprawa SA.38454, Domniemana pomoc dla elektrowni jądrowej w Paks, decyzja Komisji z dnia 6 marca 2017 r., dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38454

⁵⁶ Źródło: Eurostat. Zob. http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Archive:Household_consumption_expenditure_-_national_accounts

Konkurencyjne ceny usług transportowych mają bezpośredni wpływ na życie milionów Europejczyków. Komisja aktywnie promuje dynamiczną konkurencję i przeciwdziała zakłóceniom konkurencji we wszystkich rodzajach transportu.

Sektor transportu lotniczego w UE jest nadal bardzo rozdrobniony, a potrzebę dalszej konsolidacji poparto niewypłacalnością wielu linii lotniczych UE w 2017 r. W tym kontekście Komisja dokonała przeglądu nabycia niektórych aktywów Air Berlin przez Lufthansę⁵⁷ i easyJet⁵⁸. Podczas gdy postępowanie wyjaśniające Komisji było w toku, w dniu 13 grudnia Lufthansa unieważniła transakcję NIKI, co doprowadziło do zgłoszenia niewypłacalności przez NIKI tego samego dnia⁵⁹. Ostatecznie w dniu 21 grudnia Komisja zatwierdziła, z zastrzeżeniem zastosowania odpowiednich środków zaradczych, pozostałą część transakcji między Lufthansą a Air Berlin⁶⁰. W tym kontekście ważne jest, aby komitety wierzycieli i syndykowie masy upadłościowej nie lekceważyli ryzyka niezrealizowania transakcji z przyczyn regulacyjnych (w tym m.in. zasad pomocy państwa i zasad kontroli połączeń). Mimo że potencjalny nabywca niewypłacalnego przedsiębiorstwa może zastosować pewne środki tymczasowe w celu zachowania rentowności tego przedsiębiorstwa, środki te muszą być zgodne z rozporządzeniem w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw.

W 2007 r. rynek kolejowych przewozów towarowych w UE został zliberalizowany. Od tego czasu Komisja pracowała nad dokończeniem budowy jednolitego rynku usług kolejowych, również przez zapewnienie niezależnego zarządzania infrastrukturą kolejową i wspieranie inwestycji w tory łączące ze sobą państwa członkowskie. W tym kontekście egzekwowanie unijnych przepisów w zakresie konkurencji jest istotne dla zagwarantowania, aby bariery regulacyjne nie zostały zastąpione przez antykonkurencyjne zachowanie przedsiębiorstw kolejowych zajmujących dominującą pozycję na rynku, co mogłoby uniemożliwić UE osiągnięcie zakładanych celów w zakresie transportu kolejowego.

Komisja ukarała koleje litewskie za zakłócanie konkurencji na rynku kolejowych przewozów towarowych⁶¹

Przeprowadzone przez Komisję postępowanie wyjaśniające wykazało, że działania litewskiego zasiedziałego państwowego przedsiębiorstwa kolejowego odpowiedzialnego zarówno za infrastrukturę kolejową, jak i transport kolejowy ograniczyły konkurencję na rynku kolejowego transportu towarowego poprzez zlikwidowanie 19-kilometrowego odcinka torów łączącego Litwę i Łotwę, tym samym uniemożliwiając głównemu klientowi kolei litewskich korzystanie z usług innego przewoźnika kolejowego. Koleje litewskie nie zdołały przedstawić żadnego obiektywnego uzasadnienia usunięcia odcinka torów.

⁵⁷ Sprawa M.8633, Lufthansa / Certain Air Berlin assets. Więcej informacji można znaleźć pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8633

⁵⁸ Sprawa M.8672, easyJet / Certain Air Berlin assets. Więcej informacji można znaleźć pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8672

⁵⁹ W następstwie decyzji komitetu wierzycieli NIKI aktywa NIKI zostały sprzedane w styczniu 2018 r. założycielowi, Nikiemu Laudzie, i przemianowane na Laudamotion.

⁶⁰ Sprawa M.8633 Lufthansa / Certain Air Berlin assets, decyzja Komisji z dnia 21 grudnia 2017 r. zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. b) w związku z art. 6 ust. 2 rozporządzenia Rady nr 139/2004 i art. 57 Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym, dokument dostępny pod adresem: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-5402_en.htm

⁶¹ Sprawa AT.39813, Baltic rail, decyzja Komisji z dnia 2 października 2017 r., dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39813

Komisja postanowiła nałożyć na koleje litewskie karę w wysokości 27,9 mln EUR za nadużycie pozycji dominującej w zarządzaniu infrastrukturą kolejową na Litwie. Komisja zleciła także kolejom litewskim odbudowę torów.

W czerwcu Komisja zatwierdziła zgodnie z zasadami pomocy państwa pomoc restrukturyzacyjną dla greckich przedsiębiorstw kolejowych OSE i TRAINOSE⁶². W odniesieniu do środków pomocy dla OSE i TRAINOSE, które Komisja uznała za zgodne z unijnymi zasadami pomocy państwa, Komisja wzięła pod uwagę w szczególności trudności, jakie napotyka grecki sektor kolejowy, oraz znaczenie dobrze funkcjonujących usług kolejowych dla ludności. Środki te mają uzasadniony cel, jakim jest uniknięcie poważnego zaburzenia gospodarki greckiej bez nadmiernego zakłócania konkurencji na jednolitym rynku. Pomoc ułatwi również przyszłą prywatyzację TRAINOSE, co ma wspierać otwarcie greckiego rynku kolejowego na konkurencję i mieć pozytywny wpływ na jakość usług transportowych. Komisja podjęła również decyzję stwierdzającą, że bułgarskie środki wsparcia na rzecz zasiedziałego przedsiębiorstwa kolejowego BDZ będącego własnością publiczną są zgodne z unijnymi zasadami pomocy państwa⁶³.

Zarówno decyzje dotyczące OSE i TRAINOSE, jak i decyzja w sprawie bułgarskich środków wsparcia na rzecz BDZ pokazują, jak kontrola pomocy państwa może pomóc w rozwiązaniu problemów dotyczących poziomów zadłużenia, które mają niektórzy zasiedziali operatorzy kolejowi. Zasady pomocy państwa pozwalają państwom członkowskim pomagać tym przedsiębiorstwom w unikaniu poważnych trudności finansowych lub konieczności znacznej redukcji personelu, a jednocześnie ułatwiają przejście na otwarty i konkurencyjny rynek kolejowy z korzyścią zarówno dla konsumentów, jak i podatników.

⁶² Sprawa SA.32543, Środki na rzecz grupy OSE, oraz SA.32544, Restrukturyzacja greckiej grupy kolejowej – TRAINOSE S.A., zob. komunikat prasowy IP/17/1661 z dnia 16 czerwca 2017 r., dostępny pod adresem: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1661_pl.htm

⁶³ Sprawa SA.31250, Środki wdrożone przez Bułgarię na rzecz BDZ Holding EAD SA, BDZ Przewozy pasażerskie EOOD oraz BDZ Przewozy towarowe EOOD, decyzja Komisji z dnia 16 czerwca 2017 r., dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_31250

Egzekwowanie prawa antykartelowego w celu wzmocnienia konkurencyjności UE

Drogowy transport rzeczy jest istotną częścią europejskiego sektora transportu, a jego konkurencyjność zależy od cen samochodów ciężarowych.

Komisja ukarała Scanię za udział w kartelu⁶⁴

We wrześniu Komisja nałożyła na Scanię grzywnę w wysokości 880 mln EUR za udział w kartelu na rynku produkcji środków transportu o masie 6–16 ton i ciężkich samochodów ciężarowych o masie ponad 16 ton. W lipcu 2016 r. Komisja podjęła decyzję o rozstrzygnięciu sporu dotyczącą kartelu samochodów ciężarowych z przedsiębiorstwami MAN, DAF, Daimler, Iveco i Volvo/Renault⁶⁵. Scania – w przeciwieństwie do pozostałych pięciu uczestników – postanowiła nie rozstrzygać z Komisją tej sprawy kartelowej. W rezultacie postępowanie wyjaśniające Komisji przeciwko przedsiębiorstwu Scania zostało przeprowadzone zgodnie ze zwykłą procedurą kartelową.

W lutym⁶⁶, w sprawie, która stała się pierwszym przypadkiem kartelu w gospodarce o obiegu zamkniętym, Komisja nałożyła grzywnę o całkowitej wysokości 68 mln EUR na cztery europejskie przedsiębiorstwa zajmujące się recyklingiem zużytych samochodowych akumulatorów kwasowo-ołowiowych (Camping, Eco-Bat Technologies, Johnson Controls i Decyle) za udział w latach 2009–2012 w kartelu, który miał na celu ustalanie cen zakupu zużytych samochodowych akumulatorów kwasowo-ołowiowych w Belgii, we Francji, w Niemczech i w Niderlandach.

Ponadto Komisja przeprowadziła szereg postępowań wyjaśniających w sektorze części samochodowych, sankcjonując przedsiębiorstwa zaangażowane w trzy kartele⁶⁷ grzywnami o całkowitej wysokości 220 mln EUR. Kartele części samochodowych zwiększają koszty produkcji dla producentów samochodów, a tym samym osłabiają konkurencyjność sektora motoryzacyjnego i sztucznie podnoszą ceny płacone przez europejskich konsumentów kupujących samochody.

Uproszczenie zasad inwestycji publicznych dotyczących portów i portów lotniczych, kultury i regionów najbardziej oddalonych

Komisja koncentruje wysiłki w zakresie kontroli pomocy państwa na dużych sprawach wywierających znaczący wpływ na konkurencję na jednolitym rynku, tak aby uzyskać jak największe korzyści dla konsumentów. W tym duchu ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych⁶⁸ przyjęte w 2014 r. w ramach inicjatywy „unowocześnień polityki

⁶⁴ Zob. komunikat prasowy IP/17/3502 of z dnia 27 września 2017 r., dostępny pod adresem:

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-3502_pl.htm

⁶⁵ Sprawa AT.39824, Samochody ciężarowe, decyzja Komisji z dnia 19 lipca 2016 r., dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39824

⁶⁶ Sprawa AT.40018, Recykling akumulatorów samochodowych, decyzja Komisji z dnia 8 lutego 2017 r., dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40018

⁶⁷ Sprawy: AT.4000, Systemy ciepłone, decyzja Komisji z dnia 8 marca 2017 r., dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39960; AT.40013, Systemy oświetlenia, decyzja Komisji z dnia 21 czerwca 2017 r., dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40013; AT.39881, Systemy bezpieczeństwa pasażerów, decyzja Komisji z dnia 22 listopada 2017 r., dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39881

⁶⁸ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu, Dz.U. L 187 z 26.6.2014, dokument

w dziedzinie pomocy państwa⁶⁹ umożliwiło państwom członkowskim wdrożenie szerokiego zakresu środków pomocy państwa bez uprzedniej zgody Komisji. W 2017 r. Komisja rozszerzyła zakres stosowania tego rozporządzenia na porty i porty lotnicze⁷⁰. Uwzględniono również szereg nowych uproszczeń w innych obszarach. Przykładowo Komisja będzie zajmowała się tylko większymi sprawami dotyczącymi pomocy państwa, które obejmują większą kwotę pomocy na projekty kulturalne-

Nowe środki pomocy państwa: Komisja upraszcza zasady inwestycji publicznych dotyczące portów i portów lotniczych, kultury i regionów najbardziej oddalonych

W odniesieniu do portów lotniczych państwa członkowskie mogą teraz dokonywać inwestycji publicznych w regionalne porty lotnicze obsługujące do 3 mln pasażerów rocznie przy pełnej pewności prawa i bez wcześniejszej kontroli ze strony Komisji. Ułatwi to inwestycje publiczne w ponad 420 portach lotniczych w całej UE (które odpowiadają za około 13 % ruchu lotniczego). Rozporządzenie to pozwala również organom publicznym na pokrywanie kosztów operacyjnych małych portów lotniczych obsługujących do 200 000 pasażerów rocznie. Te małe porty lotnicze stanowią niemal połowę wszystkich portów lotniczych w UE, ale obsługują mniej niż 1 % ruchu lotniczego. Być może nie zawsze są one równie opłacalne co większe porty lotnicze, ale mogą odgrywać ważną rolę w łączności regionu i istnieje niewielkie prawdopodobieństwo, że spowodują one zakłócenie konkurencji na jednolitym rynku UE.

Jeżeli chodzi o porty, państwa członkowskie mogą teraz dokonywać inwestycji publicznych w wysokości do 150 mln EUR w portach morskich i do 50 mln EUR w portach śródlądowych przy pełnej pewności prawa i bez wcześniejszej kontroli ze strony Komisji. Obejmuje to koszty pogłębiania, które muszą ponieść niektóre porty w celu zapewnienia wystarczającej głębokości drogi wodnej umożliwiającej statkom cumowanie. W przypadku portów koszty te nie podlegają negocjacom ze względu na ich położenie geograficzne, niezależnie od ich wydajności i konkurencyjności.

6. Przeciwdziałanie zakłóceniom konkurencji w sektorze podatkowym i finansowym na rzecz utworzenia bardziej sprawiedliwego jednolitego rynku

Zaufanie do jednolitego rynku UE zależy od zapewnienia przedsiębiorstwom równych szans, pozwalających im konkurować ze sobą na podstawie kryteriów merytorycznych – również jeżeli chodzi o opodatkowanie. Przykładowo państwo członkowskie nie może przyznać grupom wielonarodowym korzyści podatkowych, które nie są dostępne dla pojedynczych przedsiębiorstw (często lokalnych przedsiębiorstw), ponieważ poważnie zakłóciłoby to konkurencję.

W październiku 2017 r. Komisja stwierdziła, że Luksemburg przyznał Amazonowi nielegalne korzyści podatkowe⁷¹.

dostępny pod adresem: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.187.01.0001.01.ENG

⁶⁹ Aby uzyskać więcej informacji, zob.: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/index_en.html

⁷⁰ Rozporządzenie Komisji (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 651/2014 w odniesieniu do pomocy na infrastrukturę portową i infrastrukturę portów lotniczych, progów powodujących obowiązek zgłoszenia pomocy na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego, pomocy na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną, a także programów regionalnej pomocy operacyjnej skierowanych do regionów najbardziej oddalonych oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 702/2014 w odniesieniu do obliczania kosztów kwalifikowalnych (Dz.U. L 156 z 20.6.2017), dokument dostępny pod adresem: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1497952641554&uri=CELEX:32017R1084>

⁷¹ Sprawa SA.38944, Domniemana pomoc na rzecz Amazon, decyzja Komisji z dnia 4 października 2017 r., dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38944

Powstrzymanie selektywnych korzyści podatkowych: decyzja w sprawie Amazona

W następstwie szczegółowego postępowania wyjaśniającego wszczętego w październiku 2014 r. Komisja stwierdziła, że interpretacja indywidualna prawa podatkowego wydana przez Luksemburg w 2003 r. i przedłużona w 2011 r. obniżyła podatek zapłacony przez Amazon w Luksemburgu bez żadnego ważnego uzasadnienia.

Interpretacja indywidualna prawa podatkowego umożliwiła Amazonowi przesunięcie znacznej większości zysków ze spółki należącej do grupy kapitałowej Amazon podlegającej opodatkowaniu w Luksemburgu (Amazon UE) do spółki, która nie podlega opodatkowaniu (Amazon Europe Holding Technologies), bez ważnego uzasadnienia ekonomicznego. Transakcje między przedsiębiorstwami należącymi do tej samej grupy przedsiębiorstw muszą być wyceniane w sposób odzwierciedlający rzeczywistość gospodarczą. Oznacza to, że płatności między dwiema spółkami należącymi do tej samej grupy powinny być zgodne z ustaleniami zawieranymi na warunkach handlowych między niezależnymi przedsiębiorstwami (tak zwana „zasada ceny rynkowej”).

Postępowanie wyjaśniające przeprowadzone przez Komisję wykazało, że poziom opłat licencyjnych, zatwierdzony przez interpretację indywidualną prawa podatkowego, był zawyżony i nie odzwierciedlał rzeczywistości gospodarczej. W rezultacie zyski te nie zostały opodatkowane. W rzeczywistości interpretacja indywidualna pozwoliła Amazonowi uniknąć opodatkowania prawie trzech czwartych zysków osiągniętych ze wszystkich sprzedaży Amazona w UE. Na tej podstawie Komisja stwierdziła, że w ramach interpretacji indywidualnej prawa podatkowego przyznano Amazonowi selektywną korzyść gospodarczą.

Samodzielne przedsiębiorstwo, również mające siedzibę w Luksemburgu i podlegające tym samym krajowym przepisom podatkowym, musiałoby płacić cztery razy wyższy podatek niż Amazon od tych samych zysków. W związku z powyższym interpretacja indywidualna prawa podatkowego

dała Amazonowi przewagę konkurencyjną, która nie była dostępna dla porównywalnych przedsiębiorstw i doprowadziła do nielegalnej pomocy państwa.

Luksemburg musi odzyskać od Amazona około 250 mln EUR niezapłaconego podatku wraz z odsetkami. Kwota ta obejmuje ośmioletni okres, w którym Amazon opierał się na interpretacji indywidualnej prawa podatkowego w celu ustalenia swojego zobowiązania podatkowego z tytułu podatku od osób prawnych w Luksemburgu. Do organów podatkowych Luksemburga należy teraz określenie dokładnej kwoty na podstawie metody określonej w decyzji Komisji.

Dnia 26 października Komisja wszczęła szczegółowe postępowanie wyjaśniające w sprawie systemu Zjednoczonego Królestwa, który zwalnia niektóre transakcje dokonywane przez grupy wielonarodowe ze stosowania przepisów krajowych dotyczących unikania opodatkowania⁷². W ramach zwolnienia podatkowego dla finansowania grup w Zjednoczonym Królestwie zwalnia się z realokacji dochód kontrolowanej spółki zagranicznej otrzymany przez zagraniczną spółkę zależną od innej zagranicznej spółki należącej do grupy kapitałowej. Na obecnym etapie Komisja ma wątpliwości, czy zwolnienie to jest zgodne z ogólnym celem przepisów Zjednoczonego Królestwa dotyczących kontrolowanych spółek zagranicznych, jakim jest przeniesienie dochodów sztucznie przeniesionych do zagranicznych spółek zależnych spółek dominujących ze Zjednoczonego Królestwa na Zjednoczone Królestwo w celu opodatkowania. Na obecnym etapie Komisja uważa, że Zjednoczone Królestwo powinno stosować klauzulę przeciwdziałania nadużyciom

⁷² Sprawa pomocy państwa SA.44896 – Zjednoczone Królestwo – Potencjalny program pomocy państwa w formie zwolnienia podatkowego dla finansowania grup w Zjednoczonym Królestwie, decyzja Komisji z dnia 26 października 2017 r., pismo dostępne pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1,2,3&case_title=cfc oraz komunikat prasowy pod adresem: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-4201_en.htm

wobec wszystkich przedsiębiorstw, które sztucznie przekierowują dochód, również tych, które uzyskują dochody z grupy kapitałowej, ponieważ wszystkie te przedsiębiorstwa znajdują się w porównywalnej sytuacji faktycznej i prawnej w odniesieniu do celu tego środka.

W dniu 18 grudnia Komisja Europejska wszczęła szczegółowe postępowanie wyjaśniające w sprawie traktowania pod względem podatkowym Inter IKEA, jednej z dwóch grup prowadzących działalność gospodarczą IKEA, przez Niderlandy⁷³. Inter IKEA Systems, niderlandzka spółka należąca do grupy Inter IKEA, rejestruje wszystkie przychody z opłat franczyzowych płaconych przez sklepy IKEA na całym świecie. Postępowanie wyjaśniające Komisji dotyczy dwóch interpretacji indywidualnych prawa podatkowego przyznanych przez niderlandzkie organy podatkowe w latach 2006 i 2011, które znacznie zmniejszyły dochód spółki Inter IKEA Systems podlegający opodatkowaniu w Niderlandach. Na obecnym etapie Komisja uważa, że traktowanie zatwierdzone w dwóch interpretacjach indywidualnych prawa podatkowego mogło spowodować selektywną korzyść na rzecz Inter IKEA Systems, która nie była dostępna dla innych przedsiębiorstw podlegających tym samym krajowym przepisom podatkowym w Niderlandach.

Spółki finansowe świadczą wewnątrzgrupowe usługi finansowe, a ich zysk stanowi wynagrodzenie za ich działalność finansową. Wynagrodzenie to musi być zgodne z zasadą ceny rynkowej. Kwestia ta była jednym z głównych obszarów będących przedmiotem zainteresowania Komisji odkąd zaczęła ona analizować praktyki państw członkowskich w zakresie wydawania interpretacji indywidualnej prawa podatkowego. W dokumencie roboczym opublikowanym w ramach tego przeglądu w czerwcu 2016 r. wskazano na obawy, że niektóre interpretacje indywidualne prawa podatkowego dotyczące spółek finansowych zatwierdzają bardzo niskie marże i niską podstawę opodatkowania⁷⁴.

DG ds. Konkurencji wspierała Luksemburg i Cypr w ich wysiłkach na rzecz zmiany przepisów podatkowych obowiązujących w tych państwach w celu uniknięcia nienależnych korzyści dla spółek finansowych. Luksemburg – w drodze krajowego okólnika administracyjnego – pod koniec 2016 r. zmienił przepisy dotyczące spółek finansowych⁷⁵. Przepisy te weszły w życie z dniem 1 stycznia 2017 r. Podobnie w okólniku z dnia 30 czerwca 2017 r. Cypr wprowadził zmiany w przepisach krajowych, aby zwiększyć ich rygorystyczność w zakresie traktowania pod względem podatkowym spółek finansowych.

Kontrola połączeń zapobiegająca monopolowi faktycznemu w sektorze finansowym

Europejska gospodarka opiera się na dobrze funkcjonujących rynkach finansowych. Jest to ważne nie tylko dla banków i innych instytucji finansowych. Cała gospodarka zyskuje, gdy przedsiębiorstwa mogą gromadzić pieniądze na konkurencyjnych rynkach finansowych.

⁷³ Sprawa pomocy państwa SA.46470 – Niderlandy – Domniemana pomoc państwa na rzecz Inter IKEA, decyzja Komisji z dnia

18 grudnia 2017 r. (dokument będzie dostępny wkrótce). Aby uzyskać więcej informacji, zob. komunikat prasowy IP/17/5343 z dnia 18 grudnia 2017 r., dostępny pod adresem: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-5343_en.htm

⁷⁴ Dokument roboczy DG ds. Konkurencji w sprawie pomocy państwa i interpretacji indywidualnych prawa podatkowego, wewnętrzny dokument roboczy – kontekst Forum Wysokiego Szezebła w sprawie pomocy państwa z dnia 3 czerwca 2016 r. dostępny pod adresem:

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/working_paper_tax_rulings.pdf

⁷⁵ Okólnik dyrektora ds. składek, L.I.R. nr 56/1 – 56bis/1 z dnia 27 grudnia 2016 r., dokument dostępny pod adresem: <http://www.impotsdirects.public.lu/content/dam/acd/fr/legislation/legi16/circulairelr561-56bis1-27122016.pdf>

W marcu 2017 r. Komisja, zgodnie z unijnym rozporządzeniem w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw, zakazała planowanego połączenia Deutsche Börse i London Stock Exchange Group⁷⁶. Wynikiem planowanego połączenia byłoby połączenie działalności dwóch największych europejskich operatorów giełdowych. Są oni właścicielami giełd Niemiec, Włoch i Zjednoczonego Królestwa oraz kilku największych europejskich izb rozliczeniowych. W wyniku postępowania wyjaśniającego Komisja stwierdziła, że połączenie spowodowałoby powstanie monopolu faktycznego na rynkach rozliczeń instrumentów o stałej kwocie dochodu.

Usługi rozliczeniowe zasadniczo zapewniają realizację transakcji zawieranych na giełdach. Usługi te są świadczone przez izby rozliczeniowe, które zajmują stanowisko pomiędzy dwiema stronami transakcji – sprzedającym i kupującym – i przyjmują ryzyko niewykonania zobowiązań przez każdą stronę handlową wobec drugiej strony. W związku z powyższym izby rozliczeniowe mają kluczowe znaczenie dla stabilności rynków finansowych. Zapobiegają efektowi domina w przypadku, gdy jedna ze stron nie wywiąże się ze zobowiązań. Decyzja Komisji pozwoli zatem zachować efektywną konkurencję na rynku infrastruktury finansowej.

Kontrola pomocy państwa w celu ochrony równych szans w sektorze bankowym

Konsumenci i przedsiębiorstwa korzystają z usług finansowych świadczonych przez sektor bankowy. Europa potrzebuje stabilnego systemu bankowego, który może wspierać wzrost gospodarczy w perspektywie długoterminowej, w ramach którego banki dysponujące solidnymi modelami biznesowymi będą mogły udzielać pożyczek przedsiębiorstwom, aby mogły rozwijać się i tworzyć miejsca pracy.

Zawirowania na rynkach finansowych wywołane kryzysem finansowym w 2008 r. skłoniły do interwencji rządowych, aby przywrócić zaufanie do sektora finansowego i zapobiec kryzysowi systemowemu. Komisja stosuje zasady pomocy państwa oraz zasady unii bankowej. Aby chronić równe szanse podczas oceny wsparcia publicznego dla sektora finansowego, Komisja przeprowadza dokładną analizę wpływu pomocy państwa, zapewniając, by podatnicy nie musieli wносить większego wkładu niż jest to absolutnie niezbędne, a także zwalczając niewłaściwą konkurencję wynikającą z pomocy.

W czerwcu 2017 r., w następstwie decyzji Europejskiego Banku Centralnego określającej, że Banca Popolare di Vicenza oraz Veneto Banca są na progu upadłości lub są zagrożone upadłością, oraz decyzji unijnej Jednolitej Rady ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji, zgodnie z którą działanie w ramach restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji na podstawie jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji nie leżało w interesie publicznym żadnego z banków, oba banki musiały zostać zlikwidowane zgodnie z włoskim krajowym postępowaniem upadłościowym. W tym kontekście Włochy stwierdziły, że likwidacja tych banków miała poważny wpływ na gospodarkę realną, i zdecydowały się zapewnić wsparcie ze strony państwa w celu prawidłowego przeprowadzenia likwidacji.

Po ocenie włoskiego zgłoszenia Komisja, na podstawie zasad pomocy państwa, zatwierdziła krajowe wsparcie w celu ułatwienia przeprowadzenia likwidacji i wyjścia z rynku bankowego obu banków zgodnie z krajowym prawem dotyczącym niewypłacalności⁷⁷. Poza ramami

⁷⁶ Sprawa M.7995, Deutsche Börse / London Stock Exchange Group, decyzja Komisji z dnia 29 marca 2017 r., dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7995

⁷⁷ Sprawa SA.45664, Prawidłowa likwidacja Banca Popolare di Vicenza i Veneto Banca – Pomoc na likwidację, decyzja Komisji z dnia 25 czerwca 2017 r., dokument dostępny pod adresem:

restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w przepisach UE przewidziano możliwość wykorzystania funduszy krajowych w celu ułatwienia przeprowadzenia likwidacji i złagodzenia wyżej wymienionych skutków gospodarczych podlegających zatwierdzeniu przez Komisję zgodnie z zasadami pomocy państwa. Akcjonariusze Banca Popolare di Vicenza oraz Veneto Banca zostali wyparci, a wierzyciele nieuprzywilejowani wnieśli do likwidacji wkład w wysokości 1,2 mld EUR, ograniczając koszty państwa włoskiego; deponenci byli natomiast objęci pełną ochroną. Ponieważ banków, którym udzielono pomocy, nie utrzymywano sztucznie przy życiu, lecz zniknęły one z rynku, na rynku bankowym została zachowana konkurencja. Z włoskiego systemu bankowego usunięto około 17,8 mld EUR (wartość bilansowa brutto) w postaci kredytów zagrożonych.

W przepisach UE, w szczególności w dyrektywie w sprawie naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków, daje się państwu możliwość tymczasowego wniesienia kapitału do wypłacalnego banku, który nie znajduje się na progu upadłości lub nie jest zagrożony upadłością, pod warunkiem spełnienia pewnych kryteriów (tj. tzw. „dokapitalizowanie zapobiegawcze”). W lipcu Komisja – zgodnie z zasadami pomocy państwa i w oparciu o szczegółowy plan restrukturyzacji – zatwierdziła plan Włoch dotyczący zapobiegawczego dokapitalizowania włoskiego banku Monte dei Paschi di Siena⁷⁸. Pomoc w ramach dokapitalizowania zapobiegawczego można przyznać jedynie w celu przygotowania banku na mało prawdopodobne potrzeby kapitałowe, które zaistniałyby jedynie w przypadku znacznego pogorszenia warunków gospodarczych. Środki restrukturyzacyjne zapewniają, aby bank pozostał rentowny w dłuższej perspektywie, przy jednoczesnym ograniczeniu zakłóceń konkurencji. Zgodnie z wymogami podziału obciążenia rozcieńczono akcjonariat, a obligatariuszy nieuprzywilejowanych przekształcono w kapitał własny, ograniczając tym samym potrzeby kapitałowe o 4,3 mld EUR. Ponadto bank jest w trakcie procesu sprzedaży kredytów zagrożonych o wartości bilansowej brutto 26,1 mld EUR jednostce sekurytyzacyjnej.

W październiku 2017 r. Komisja zatwierdziła, zgodnie z zasadami pomocy państwa, pomoc Portugalii odnośnie do sprzedaży Novo Banco⁷⁹ – banku pomostowego, który Portugalia utworzyła w 2014 r. w ramach restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji Banco Espírito Santo⁸⁰. Zatwierdzenie pomocy opierało się na rentowności sprzedanej jednostki, którą to rentowność zapewniono za pomocą zaproponowanego przez kupującego planu obejmującego również środki mające na celu ograniczenie zakłóceń konkurencji.

7. Łączenie sił w celu wypracowania daleko idącej kultury konkurencji

Ze względu na to, iż w dalszym ciągu zachodzi integracja rynków światowych, a coraz więcej przedsiębiorstw polega na globalnych łańcuchach wartości, istnieje większa niż kiedykolwiek

http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_45664

⁷⁸ Sprawa SA.47677, Nowa pomoc i zmieniony plan restrukturyzacji banku Monte dei Paschi di Siena, decyzja Komisji z dnia 4 lipca 2017 r., dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_47677

⁷⁹ Sprawa SA.49275, Sprzedaż Novo Banco z dodatkową pomocą w kontekście restrukturyzacji i uporządkowanej Banco Espírito Santo, S.A. z 2014 r., decyzja Komisji z dnia 11 października 2017 r., dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_49275

⁸⁰ Sprawa SA.39250, Monitorowanie Banco Espírito Santo, decyzja Komisji z dnia 3 sierpnia 2014 r., dokument dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_39250

wcześniej konieczność, by urzędy ds. ochrony konkurencji uzgodniły wspólne normy i procedury. Skuteczne egzekwowanie reguł konkurencji zależy w coraz większym stopniu od współpracy z innymi organami odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów. Kiedy normy prowadzenia działalności danego przedsiębiorstwa naruszają konkurencję w różnych krajach i na różnych kontynentach, uczciwe i równe warunki rynkowe mogą zostać przywrócone jedynie wtedy, gdy organy egzekwowania prawa będą ze sobą współpracować.

Komisja przodowała w dziedzinie współpracy międzynarodowej zarówno na poziomie wielostronnym, jak i dwustronnym. W 2001 r. Komisja znalazła się wśród członków założycieli Międzynarodowej Sieci Konkurencji, która obecnie liczy ponad 130 członków. Komisja prowadzi również aktywne działania na wszystkich forach międzynarodowych poświęconych konkurencji, w tym na forach OECD, UNCTAD, WTO oraz Banku Światowego.

Na poziomie dwustronnym Komisja prowadzi negocjacje w sprawie umów o wolnym handlu w celu włączenia przepisów dotyczących konkurencji i pomocy państwa w zakres tych umów. W 2017 r. Komisja kontynuowała negocjacje z Meksykiem, państwami Mercosuru i Indonezją oraz rozpoczęła negocjacje z Chile i Azerbejdżanem. Ponadto Komisja angażuje się w szeroki zakres działań na rzecz współpracy z organami ds. konkurencji w wielu państwach trzecich na podstawie porozumień lub protokołów ustaleń. W czerwcu 2017 r. Komisja podpisała protokół ustaleń z chińską Komisją ds. Rozwoju i Reform, aby rozpocząć dialog na temat kontroli pomocy państwa⁸¹. Ponadto Komisja prowadzi negocjacje ze Szwajcarią w sprawie umowy o ułatwieniach dla instytucji.

Decyzje jednego kraju o przyznaniu pomocy przedsiębiorstwu, które działa na całym świecie, mogą mieć wpływ na konkurencję w innych państwach. Ten nowy dialog w sprawie współpracy dotyczącej pomocy państwa będzie wspierał wspólne interesy UE i Chin oraz ich wspólną pracę na rzecz promowania uczciwej globalnej konkurencji. Dialog umożliwi dzielenie się z Chinami doświadczeniem UE w zakresie egzekwowania kontroli pomocy państwa. Będzie on również wykorzystywany do tego, aby dowiedzieć się więcej na temat wdrażania w Chinach niedawno przyjętego Przeglądu uczciwej konkurencji, który opracowano, aby zapobiegać ograniczaniu i zakłócaniu konkurencji przez politykę publiczną, przy jednoczesnym utrzymaniu sprawiedliwej konkurencji rynkowej i promowaniu jednolitego rynku.

Ten kierunek prac stanowi część szerszej strategii Komisji, której celem jest promowanie kultury globalnej konkurencji, jak również równych szans na szczeblu ogólnoswiatowym, by przedsiębiorstwa mogły konkurować w oparciu o swoje zalety. W tym celu Komisja prowadzi prace mające nadać tempa działaniom Światowej Organizacji Handlu w celu promowania równych szans na szczeblu ogólnoswiatowym w kwestii dotacji. Dodatkowo wciąż angażuje się w inicjatywy sektorowe, by zajmować się dotacjami w kontekście międzynarodowym, np. w odniesieniu do stali (światowe forum grupy G-20 w sprawie nadwyżki mocy produkcyjnych stali), półprzewodników (Regionalne wytyczne dla przemysłu półprzewodników) i przemysłu stoczniowego (OECD). Ponadto Komisja wraz z państwami członkowskimi UE utworzyła dedykowane forum, którego celem jest podnoszenie poziomu świadomości w zakresie międzynarodowych strategii politycznych dotyczących dotacji oraz wymiana poglądów na temat bieżących postępów na poziomie wielostronnym i dwustronnym, również w zakresie dotacji przyznawanych przez państwa trzecie.

⁸¹ Zob. komunikat prasowy IP/17/1520 z dnia 2 czerwca 2017 r., dostępny pod adresem: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1520_en.htm

Podtrzymanie regularnego i konstruktywnego dialogu międzyinstytucjonalnego

Parlament Europejski, Rada, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny oraz Komitet Regionów są kluczowymi partnerami wspierającymi Komisję w jej wysiłkach zmierzających do wyjaśnienia znaczenia polityki konkurencji obywatelom Europy oraz zainteresowanym stronom.

W 2017 r. komisarz Vestager wymieniła poglądy z różnymi komisjami w Parlamencie: Komisją Gospodarczą i Monetarną, Komisją Rozwoju Regionalnego oraz Komisją Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Podobnie jak w ubiegłych latach Parlament przyjął rezolucję w sprawie rocznego sprawozdania Komisji dotyczącego polityki konkurencji. Komisja z zadowoleniem przyjmuje stwierdzenie Parlamentu, że do zachowania integralności rynku wewnętrznego konieczna jest solidna polityka konkurencji oraz że konkurencja wzmacnia pozycję obywateli poprzez oferowanie im konkurencyjnych cen oraz szerokiego wyboru innowacyjnych towarów i usług na rynku. W tym duchu Komisja będzie kontynuować swoją pracę, której celem jest wyeliminowanie nielegalnych karteli i nadużyć pozycji dominującej na rynku przez przedsiębiorstwa oraz dokonanie przeglądu połączeń przedsiębiorstw i pomocy państwa na naszym rynku wewnętrznym celem uniknięcia ograniczeń lub zakłóceń konkurencji.

Komisja z zadowoleniem przyjmuje zaangażowanie Parlamentu w walkę z uchylaniem się od opodatkowania oraz unikaniem opodatkowania. Kontrola pomocy państwa okazała się skuteczna, jeżeli chodzi o zwalczanie selektywnych korzyści podatkowych dla przedsiębiorstw wielonarodowych. W 2017 r. Komisja w dalszym ciągu podejmowała istotne działania w tym obszarze⁸²; ponadto systematycznie analizuje ona dowody na interpretacje indywidualne prawa podatkowego we wszystkich państwach członkowskich. W maju dziennikarze śledczy opublikowali dokumenty, tzw. „Paradise Papers”, zawierające szczegółowe informacje na temat systemów opodatkowania różnych przedsiębiorstw. Po udostępnieniu tych informacji Komisja oceni je, aby sprawdzić, czy ujawniono w nich jakiegokolwiek nowe fakty dotyczące potencjalnej pomocy państwa dla tych przedsiębiorstw.

Komisja z zadowoleniem przyjmuje poparcie Parlamentu dla prowadzonych przez nią działań w zakresie egzekwowania prawa w odniesieniu do wyszukiwarki Google Shopping oraz dla innych inicjatyw związanych z gospodarką cyfrową. W następstwie przeprowadzonego przez siebie badania sektorowego dotyczącego handlu elektronicznego Komisja wszczęła dochodzenia, aby ocenić, czy pewne praktyki sprzedażowe ograniczają dostęp internetowy do towarów i usług po konkurencyjnych cenach w innych państwach członkowskich. Dochodzenia obejmują elektronikę użytkową, gry komputerowe i zakwaterowanie w hotelach. Komisja ocenia również znaczenie danych, algorytmów i innych cech gospodarki cyfrowej w egzekwowaniu reguł konkurencji.

Zgodnie ze swoim wcześniejszym stwierdzeniem Komisja w dalszym ciągu będzie odgrywać kluczową rolę w kontrolowaniu pomocy państwa w sektorze finansowym, aby zapewnić ograniczenie pomocy dla banków do niezbędnego minimum oraz wprowadzenia odpowiednich środków mających przywrócić banki do stanu rentowności i zminimalizować zakłócenia konkurencji na rynku wewnętrznym. Komisja podziela cel Parlamentu, jakim jest ograniczenie z czasem pomocy państwa w sektorze finansowym, oraz jest gotowa udzielić wyjaśnień, jeżeli chodzi o jej działania w tej dziedzinie.

⁸² Szczegółowe informacje na ten temat można znaleźć w rozdziale 2 niniejszego sprawozdania.

Komisja ponosi odpowiedzialność za egzekwowanie reguł konkurencji wspólnie z krajowymi organami ds. konkurencji, które podejmują 85 % decyzji w oparciu o unijne zasady ochrony konkurencji. Komisja z zadowoleniem przyjmuje poparcie zarówno ze strony Parlamentu, jak i ze strony Rady dla wniosku Komisji w sprawie dyrektywy mającego zapewnić, by krajowe organy ds. konkurencji skutecznie egzekwowały unijne reguły konkurencji. W dniu 22 marca Komisja przyjęła wniosek, a obie instytucje czynią bardzo duże postępy w kierunku przyjęcia proponowanej dyrektywy w ramach obecnych kompetencji Parlamentu.

Komisja uznaje wagę, którą zarówno Parlament, jak i Rada przywiązują do efektywnej konkurencji w całym łańcuchu żywnościowym. W 2017 r. Komisja zatwierdziła trzy połączenia przedsiębiorstw w sektorze rolno-chemicznym, ale jedynie pod warunkiem sprzedania ważnych przedsiębiorstw i aktywów nowym nabywcom, co miało zapewnić rolnikom i konsumentom dalszą możliwość czerpania korzyści z konkurencji, która gwarantuje przystępność cen oraz pobudza innowacje w zakresie środków ochrony roślin. W listopadzie Komisja wysłała do przedsiębiorstwa AB InBev pisemne zgłoszenie zastrzeżeń dotyczące ograniczeń importu równoległego piw tego przedsiębiorstwa do Belgii. W 2017 r. współprawodawcy zdecydowali się zmienić stosowanie reguł konkurencji w sektorze rolnym poprzez zmianę rozporządzenia dotyczącego wspólnej organizacji rynków rolnych w kontekście tzw. rozporządzenia zbiorczego. Zmianami, które weszły w życie dnia 1 stycznia 2018 r., wprowadzono jednoznaczne odstępstwo dotyczące konkurencji, m.in. w zakresie planowania produkcji i negocjacji umownych (wspólna sprzedaż członków organizacji producentów za pośrednictwem organizacji producentów lub związków organizacji producentów) uznanych organizacji producentów lub związków organizacji producentów we wszystkich sektorach rolnych na określonych warunkach. Komisja wzięła pod uwagę zmiany wprowadzone przez prawodawców w regułach konkurencji w rolnictwie. W oświadczeniu towarzyszącym Komisja wyraziła obawy, że niektóre nowe przepisy korzystne dla organizacji producentów mogą stwarzać zagrożenie dla rentowności i dobrostanu drobnych producentów rolnych oraz dla interesu konsumentów, jak również prowadzić do niepewności prawa i procedur. Komisja lub krajowe organy ds. konkurencji być może będą musiały interweniować, jeżeli np. organizacja producentów, która obejmuje duży udział w rynku, próbuje ograniczyć swobodę działania swoich członków.

Komisja również aktywnie zaangażowała się we współpracę z Europejskim Komitetem Ekonomiczno-Społecznym oraz Komitetem Regionów. W lipcu Komisja wymieniła poglądy z Europejskim Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, w szczególności na temat egzekwowania pomocy państwa w dziedzinie opodatkowania oraz innych decyzji będących przedmiotem zainteresowania Komitetu. Komisja jest wdzięczna Komitetowi za jego wsparcie dla modernizacji kontroli pomocy państwa oraz dla zwiększania przejrzystości wydatków publicznych w całej UE. Dnia 1 grudnia podczas debaty na posiedzeniu plenarnym Komitetu Regionów komisarz Vestager omówiła wpływ konkurencji w naszych regionach. Komitet wyraził duże poparcie dla egzekwowania reguł konkurencji w całej gospodarce i dla rozszerzonego ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń blokowych w zakresie pomocy państwa, jak również przypomniał o dużym znaczeniu usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym.

Wsparcie dla Grupy Zadaniowej ds. Przygotowania i Przeprowadzenia Negocjacji ze Zjednoczonym Królestwem na podstawie Art. 50 TUE

Po zgłoszeniu dokonanych przez Zjednoczone Królestwo na podstawie art. 50 TUE Komisja zaczęła przygotowywać się do wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji wspiera Grupę Zadaniową Komisji ds. Przygotowania

i Przeprowadzenia Negocjacji ze Zjednoczonym Królestwem na podstawie Art. 50 TUE (TF50) w odniesieniu do instrumentów wchodzących w skład portfela (połączenia, ochrona konkurencji i pomoc państwa) w kontekście negocjacji dotyczących umowy o wystąpieniu oraz porozumienia w sprawie przyszłych stosunków ze Zjednoczonym Królestwem. Jak określiła Rada Europejska, jakakolwiek przyszła umowa handlowa powinna zapewniać równe szanse, w szczególności jeżeli chodzi o konkurencję i pomoc państwa.